

ผลงานลำดับที่ 2

เรื่อง

การวางระบบการรับรองความรู้ความสามารถ

โดย

นางวราวรรณ ภาปราชญ์

รักษาการในตำแหน่งนักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานเชี่ยวชาญ

ตำแหน่งเลขที่ 16

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

ขอรับการประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานเชี่ยวชาญ

ตำแหน่งเลขที่ 16 กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่อง การวางระบบการรับรองความรู้ความสามารถ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อให้ทราบความเป็นมาในการวางระบบการรับรองความรู้ความสามารถ เพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ และประเด็นปัญหาต่าง ๆ (2) ศึกษาหลักการ แนวคิด แนวนโยบาย ในการวางระบบการรับรองความรู้ความสามารถทั้งในกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ ศึกษาเปรียบเทียบการออกใบอนุญาตตามกฎหมายของไทยที่ใกล้เคียง (3) หามาตรการที่เหมาะสมในการพัฒนาระบบการรับรองความรู้ความสามารถให้มีความสมบูรณ์ เตรียมการรองรับการประกาศสาขาอาชีพอื่น ๆ เพิ่มเติมต่อไป

การศึกษาเรื่องนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงพรรณนาโดยการค้นคว้าจากเอกสารวิชาการ เอกสารราชการ แนวนโยบายของรัฐ บทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการวางระบบการรับรองความรู้ความสามารถของประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์

จากการศึกษาพบว่ากรอบแนวคิดในการวางระบบการรับรองความรู้ความสามารถ มาจากหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ 1. เพื่อการคุ้มครองความปลอดภัยต่อสาธารณะ 2. ยกระดับทักษะฝีมือความรู้ความสามารถของผู้ประกอบอาชีพ 3. ยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบอาชีพด้วยการจ่ายค่าจ้างตามความสามารถ ซึ่งเป็นหลักการเดียวกันทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ เรียกกันโดยหลักการว่าเป็นเรื่องของการกำหนดอาชีพควบคุมในงานหรืออาชีพที่มีความสำคัญที่ผู้ประกอบอาชีพจะต้องผ่านการรับรองความรู้ความสามารถจนได้ใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองความรู้ความสามารถก่อนจึงจะทำงานนั้นได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีมานานแล้วในต่างประเทศ

สำหรับประเทศไทยนั้นที่ผ่านมามีทั้งในเรื่องวิชาชีพควบคุมและอาชีพควบคุม ในส่วนของวิชาชีพควบคุมจะมีองค์กรตามกฎหมายควบคุมกำกับดูแล เช่น วิศวกร สถาปนิก แพทย์ พยาบาล นักบัญชี ทนายความ ฯลฯ เป็นต้น ในส่วนของอาชีพควบคุม เช่น พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 กำหนดให้การทำงานบนเรือในหลายตำแหน่งต้องมีใบอนุญาตจึงจะทำงานได้เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 กำหนดให้ผู้ขับรถต้องได้รับใบอนุญาตจึงจะขับรถได้

ในเรื่องของอาชีพควบคุมที่จะต้องมีการรับรองความรู้ความสามารถในส่วนที่อยู่ในการกำกับดูแลของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อให้มีผลบังคับในทางปฏิบัติจึงมีการวางระบบโดยการกำหนดเป็นบทบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ

ส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 โดยหลักการสำคัญคือให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนดสาขาอาชีพ ตำแหน่งงานหรือลักษณะงานที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะหรือต้องใช้ผู้มีความรู้ความสามารถซึ่งต้องดำเนินการโดยผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ทั้งนี้ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการส่งเสริมการประกอบอาชีพโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เว้นแต่สาขาอาชีพ ตำแหน่งงานหรือลักษณะงานใดที่มีองค์กรตามกฎหมายควบคุมอยู่แล้วให้อยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการนั้น

เนื่องจากเรื่องการรับรองความรู้ความสามารถนี้เป็นเรื่องใหม่ ระบบที่วางไว้จึงมีบางเรื่องที่ยังไม่สมบูรณ์ ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินการ ปัญหาที่เกิดขึ้นบางเรื่องเป็นปัญหาในทางปฏิบัติและบางเรื่องเป็นปัญหาจากตัวบทกฎหมาย เช่น ปัญหาของผู้ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานไม่ผ่าน ควรจัดให้มีการฝึกอบรมก่อนเข้าทดสอบ การกำหนดขอบเขตความหมายของสาขาอาชีพช่างไฟฟ้าภายในอาคาร การประเมินความรู้ความสามารถ นอกจากจะประเมินโดยการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแล้ว ควรเพิ่มช่องทางการประเมินโดยผ่านการฝึกอบรมได้ด้วย ประเด็นอายุหนังสือรับรองความรู้ความสามารถที่ปัจจุบันกำหนดไว้ 3 ปี ซึ่งเห็นว่าน้อยเกินไป ประเด็นสิทธิของคนที่ขอหนังสือรับรองความรู้ความสามารถตลอดจนค่าธรรมเนียมการประเมินและค่าทดสอบที่ต้องส่งเข้ากองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน

จากผลการศึกษา จึงขอเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการและแนวทางในการพัฒนาระบบการรับรองความรู้ความสามารถ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. วางระบบการกำกับดูแล ติดตามการดำเนินงานของผู้ดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ผู้ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) (ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถที่เป็นหน่วยงานภาครัฐอื่นและภาคเอกชนที่ขอจดทะเบียนกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน) และผู้ประเมินให้สามารถรายงานผลการดำเนินงานเข้าสู่ระบบสารสนเทศของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้
2. ให้นำหน่วยงานของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานที่มีหน้าที่ในการดำเนินการรับรองความรู้ความสามารถ จัดทำแผนการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน แผนการประเมินความรู้ความสามารถ การขึ้นทะเบียนผู้ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน การขึ้นทะเบียนผู้ประเมิน แผนขยายเครือข่ายผู้ดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ขยายเครือข่ายศูนย์ประเมินตามมาตรา 26/4 (2) และเร่งดำเนินการขยายเครือข่ายตามแผนที่วางไว้

3. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล เตรียมการวางแผนที่จะประกาศสาขาอาชีพอื่น ๆ เพิ่มเติมต่อไป นอกเหนือจากสาขาช่างไฟฟ้าภายในอาคาร

4. ผลักดันให้สำนักรับรองความรู้ความสามารถ ซึ่งปัจจุบันเป็นหน่วยงานภายในที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ดำเนินงานระบบการรับรองความรู้ความสามารถ ให้เป็นหน่วยงานที่มีชื่อปรากฏในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. แต่งตั้งคณะทำงานกำกับการดำเนินงานระบบการรับรองความรู้ความสามารถ มีอำนาจหน้าที่ กำหนดนโยบาย วางแผนการดำเนินงาน ติดตามประเมินผล กำหนดตัวชี้วัด แก้ไขปัญหาอุปสรรคในการ ดำเนินงานรับรองความรู้ความสามารถ

2. แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาสรุปประเด็นที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การรับรองความรู้ความสามารถมีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. จัดทำโครงการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน พนักงานตรวจ ให้มีความรู้ความเข้าใจ ในแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องตรงกัน

4. จัดทำโครงการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้แก่ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ประกอบการอาชีพ ผู้ประกอบกิจการ องค์การอาชีพต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติตามระบบที่วางไว้

คำนำ

การรับรองความรู้ความสามารถ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอาชีพควบคุม เพื่อมุ่งการคุ้มครองต่อสาธารณะ ได้มีการวางระบบไว้ในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 โดยกำหนดให้ กรมพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล แต่เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ระบบที่วางไว้ จึงมีบางส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินการ ปัญหาที่เกิดขึ้นบางเรื่องมาจากตัวบทกฎหมาย บางเรื่องเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ ผู้ขอรับการประเมินเป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนในการวางระบบดังกล่าว จึงมุ่งหวัง ที่จะศึกษาหามาตรการและแนวทางที่เหมาะสมเพื่อปรับปรุงพัฒนาระบบการรับรองความรู้ความสามารถให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

วรารรณ ภาปราษฎ์

กันยายน 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(ก)
คำนำ	(ง)
สารบัญ	(จ)
สารบัญตาราง	(ซ)
สารบัญรูปภาพ	(ญ)
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา	3
3. ขอบเขตการศึกษา	3
4. วิธีการศึกษา	3
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
6. นิยามศัพท์ที่สำคัญ	4
บทที่ 2 กฎหมาย แนวนโยบายที่เกี่ยวกับกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน	5
 และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน	
1.1 พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545	5
1.2 ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์	9
วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบหลักสูตร รายละเอียด	
ที่เกี่ยวข้องและรายการค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการยกระดับฝีมือแรงงาน	
และการฝึกเปลี่ยนอาชีพ	
1.3 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอจัดตั้ง การดำเนินงาน	10
และการประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2557	
1.4 พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558	12

	หน้า
2. นโยบายและแผน ที่เกี่ยวกับกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน	17
2.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559)	17
2.2 คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี (วันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557)	18
2.3 แผนแม่บทด้านแรงงาน (พ.ศ. 2555 – 2559)	20
2.4 แผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (พ.ศ. 2555 – 2559)	22
3. กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์	25
3.1 การประเมินองค์การและสภาพแวดล้อม (Environment Scanning)	25
3.2 กรอบแนวคิดของแมคคินซี (McKinsey 7-S Framework)	25
3.3 PEST Analysis	26
3.4 การวิเคราะห์องค์การ (SWOT Analysis)	27
บทที่ 3 ความเป็นมาและสภาพปัญหาของกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน	28
1. ความเป็นมาของกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน	28
1.1 กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานที่ตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี	28
1.2 กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริม การพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545	30
2. สภาพปัญหาของกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน	42
2.1 กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงาน ทุนหมุนเวียน	42
2.2 ข้อเสนอมาตรการยกระดับกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน	58
บทที่ 4 การวิเคราะห์สถานการณ์ และการกำหนดมาตรการในการพัฒนาระบบ กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน	71
1. การวิเคราะห์สถานการณ์	71
1.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน	72
1.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก	79
1.3 การวิเคราะห์ในภาพรวมด้วย SWOT Analysis	84

	หน้า
2. การพัฒนาระบบกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน	86
2.1 การพัฒนากองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานสู่ “องค์กรเชิงรุก”	86
2.2 มาตรการในการพัฒนาระบบกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน	89
(1) มาตรการระยะที่หนึ่ง	89
(2) มาตรการระยะที่สอง	96
(3) มาตรการระยะที่สาม	102
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	129
1. สรุป	129
2. ข้อเสนอแนะ	133
บรรณานุกรม	135
ภาคผนวก	

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมา

สภาพสังคมไทยปัจจุบันมักปรากฏตามสื่อต่าง ๆ ถึงการเกิดอุบัติเหตุ อุบัติภัยอยู่เสมอ ๆ เช่น ไฟไหม้อาคาร ตึกถล่ม ก๊าซระเบิด หรืออุบัติเหตุจากการจราจรทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ เป็นต้น ซึ่งเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงตามมา โดยไม่เพียงแต่จะทำให้บุคคลต้องได้รับอันตราย บาดเจ็บ พิการ เสียชีวิตก่อนวัยอันควรและสูญเสียทรัพย์สินเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อประเทศในด้านเศรษฐกิจ และทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาอีกด้วย ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องค้นหาสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ อุบัติภัยต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อที่จะหาแนวทางในการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุขึ้นอีก เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปลอดภัยและมีสวัสดิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาพบว่าการเกิดอุบัติเหตุอุบัติภัยต่าง ๆ อาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ แต่สาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือภัยจากมนุษย์ ภัยจากการประกอบอาชีพ การที่ผู้ประกอบอาชีพหรือผู้ปฏิบัติงานไม่มีทักษะฝีมือ ความรู้ ความสามารถในการที่จะทำงานนั้นได้อย่างแท้จริง เป็นผลให้งานที่ทำออกมามีความบกพร่องจนก่อให้เกิดอุบัติเหตุ อุบัติภัยตามมา การเกิดความบกพร่องต่อการใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการของประชาชน ผู้บริโภคอันเนื่องมาจากความผิดพลาดของการปฏิบัติงานในการผลิตหรือการบริการ ซึ่งอาจเกิดจากการใช้ผู้ปฏิบัติงานที่ขาดคุณสมบัติที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน เช่น งานที่เกี่ยวกับความมั่นคงแข็งแรงของสิ่งก่อสร้าง งานที่เกี่ยวกับไฟฟ้า การผลิตสินค้าเคมีภัณฑ์ต่าง ๆ งานที่เกี่ยวกับการควบคุมเครื่องจักร ฯลฯ เป็นต้น ในกรณีเหล่านี้เมื่อเกิดเหตุขึ้นจะส่งผลกระทบในวงกว้างทั้งต่อผู้ปฏิบัติงานเอง ต่อตัวนายจ้างเจ้าของสถานประกอบการ นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อสังคม ชุมชนที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ

จากเหตุผลดังกล่าวกรมพัฒนาฝีมือแรงงานจึงได้ผลักดันให้มีการวางระบบในลักษณะกำกับดูแลการประกอบอาชีพในสาขาอาชีพที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะ โดยมีหลักการสำคัญคือให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานในการออกประกาศกำหนดสาขาอาชีพที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะหรือต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ดำเนินการโดยผู้ที่ผ่านการประเมินและได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถก่อนเท่านั้น และเพื่อให้มีผลบังคับในทางปฏิบัติจึงต้องวางระบบโดยตัวบทกฎหมาย ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวคือพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557

ซึ่งเป็นกฎหมายที่ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 กล่าวโดยสรุปคือ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลอาชีพอิสระ การออกกฎหมายเพื่อกำกับดูแลผู้ประกอบการอาชีพ ในเชิงการคุ้มครองสาธารณะนี้แม้จะเป็นเรื่องใหม่ของไทย แต่ไม่ใช่เรื่องใหม่ของนานาประเทศ ในประเทศต่าง ๆ หลายภูมิภาคของโลกโดยเฉพาะประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจสูงที่จะมีกฎหมาย วางระบบการคุ้มครองในลักษณะนี้ด้วยกันทั้งนั้น เช่น สหรัฐอเมริกา เยอรมนี ญี่ปุ่น สิงคโปร์ มาเลเซีย ออสเตรเลีย ฯลฯ เป็นต้น

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2557 โดยกำหนดให้มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด 90 วันนับแต่วันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา ดังนั้นจึงมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2558 และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ได้ออกประกาศกระทรวงแรงงาน กำหนดสาขาอาชีพที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะซึ่งต้องดำเนินการ โดยผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถสาขาแรกแล้วคือสาขาช่างไฟฟ้าภายในอาคาร ซึ่งประกาศเมื่อ วันที่ 13 ตุลาคม 2558 โดยในประกาศดังกล่าวได้กำหนดให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 365 วัน นับแต่ วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป ดังนั้นจึงมีผลใช้บังคับในวันที่ 26 ตุลาคม 2559 นี้ หมายความว่า นับตั้งแต่วันที่ 26 ตุลาคม 2559 เป็นต้นไป ผู้ที่จะประกอบอาชีพสาขาช่างไฟฟ้าภายในอาคารหากไม่มี ใบรับรองความรู้ความสามารถจะไม่สามารถประกอบอาชีพช่างไฟฟ้าภายในอาคารได้ ถ้าฝ่าฝืนจะมีโทษปรับทางอาญา

ในการขับเคลื่อนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้มีการออกกฎหมายลำดับรองจำนวน 20 ฉบับ เพื่อวางระบบการดำเนินการต่าง ๆ การกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบ บังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย แต่เนื่องจากเป็นครั้งแรกในการออกกฎหมาย ลักษณะนี้ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ระบบต่าง ๆ ที่วางไว้จึงยังอาจไม่สมบูรณ์ ปัจจุบันมีเสียงสะท้อนจาก ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ในหลาย ๆ ประเด็น ผู้ขอรับการประเมินจึงมีความเห็นว่าสมควรที่จะได้มีการศึกษา วิเคราะห์ระบบการขับเคลื่อนการดำเนินการที่วางไว้ในปัจจุบันในประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ หรือในประเด็นที่ยัง ไม่สมบูรณ์ โดยการพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตอื่น ๆ ที่สามารถเทียบเคียงได้ ตลอดจนศึกษาระบบของต่างประเทศ เนื่องจากว่าในอนาคตจะต้องมีการออกประกาศกำหนดสาขาอาชีพอื่น ๆ ต่อไปอีกที่ผู้ประกอบการจะต้องขอรับการประเมินเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถก่อนจึงจะประกอบอาชีพนั้นได้ ซึ่งผู้ประกอบการในแต่ละสาขาจะมีเป็นจำนวนมาก เช่น ในสาขาอาชีพช่างไฟฟ้าภายในอาคาร ปัจจุบันมีผู้ ประกอบอาชีพนี้ไม่ต่ำกว่า 170,000 คน กฎหมายฉบับนี้จึงถือว่ามีผลกระทบต่อผู้ประกอบการเป็นจำนวนมาก

รวมตลอดถึงผู้ประกอบการและองค์กรอาชีพที่เกี่ยวข้องด้วย ดังนั้นหากได้มีการศึกษาเพื่อเตรียมการปรับแก้ พัฒนาระบบที่วางไว้ให้เกิดความสมบูรณ์ที่สุด จะเป็นการลดผลกระทบที่จะเกิดแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดการยอมรับแก่ประชาชนผู้บริโภค เป็นการคุ้มครองผู้ประกอบการอาชีพ ผู้ประกอบการกิจการ ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยต่อสาธารณะ

2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

- 1) เพื่อให้ทราบความเป็นมาของการออกกฎหมายการวางระบบการรับรองความรู้ความสามารถ เพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ และประเด็นปัญหาต่าง ๆ
- 2) ศึกษาหลักการ แนวคิด แนวนโยบายในการวางระบบการรับรองความรู้ความสามารถทั้งในกฎหมายของไทยและกฎหมายต่างประเทศ เปรียบเทียบกับการออกใบอนุญาตตามกฎหมายของไทยที่ใกล้เคียง
- 3) เพื่อหามาตรการที่เหมาะสมในการพัฒนาระบบการรับรองความรู้ความสามารถให้มีความสมบูรณ์ เตรียมการรองรับการประกาศสาขาอาชีพอื่นเพิ่มเติมต่อไป

3. ขอบเขตการศึกษา

- 1) ศึกษาหลักการ และระบบการประเมินเพื่อรับรองความรู้ความสามารถ การควบคุมกำกับดูแล การติดตามประเมินผล การบังคับใช้กฎหมาย
- 2) ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับรองความรู้ความสามารถ แนวคิดที่เกี่ยวข้อง
- 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการประเมินเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ

4. วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยศึกษาจาก

- 1) ข้อกำหนดของกฎหมายในการวางระบบการประเมินเพื่อรับรองความรู้ความสามารถ กรอบแนวคิดในการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครอง การวางระบบการขับเคลื่อนกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการในการดำเนินการ กำกับดูแล ติดตามประเมินผล บทบังคับทางกฎหมาย สภาพปัญหา แนวคิดที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทย และต่างประเทศเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา
- 2) นำข้อมูลที่ได้มาวางแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงระบบการประเมินเพื่อรับรองความรู้ความสามารถให้มีประสิทธิภาพขึ้น มีระบบที่สมบูรณ์ขึ้นเพื่อการคุ้มครองผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยต่อสาธารณะ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ช่วยให้การขับเคลื่อนระบบการรับรองความรู้ความสามารถของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องและประชาชนผู้บริโภคร
- 2) กรมพัฒนาฝีมือแรงงานสามารถนำข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงระบบการประเมินเพื่อรับรองความรู้ความสามารถที่มีประสิทธิภาพไปใช้เพื่อเตรียมการรองรับการขยายผลการประกาศสาขาอาชีพอื่นต่อไป
- 3) เป็นการยกระดับผู้ประกอบการอาชีพให้มีการพัฒนาทักษะฝีมือ ความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพของตน สร้างผลงานที่มีคุณภาพและยกระดับรายได้ เพื่อให้ได้รับค่าจ้างตามความสามารถตามมาตรฐานฝีมือสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล

6. นิยามศัพท์ที่สำคัญ

พระราชบัญญัติส่งเสริมฯ หมายถึง พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557

รัฐมนตรี หมายถึง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

คณะกรรมการ หมายถึง คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน

ผู้ดำเนินการทดสอบ หมายถึง ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน หรือศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน

ศูนย์ประเมิน หมายถึง ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ

บทที่ 2

กรอบแนวคิด กฎหมาย และแนวนโยบายที่เกี่ยวกับการรับรองความรู้ความสามารถ

เพื่อให้เข้าใจถึงเหตุผลในความพยายามที่จะกำกับดูแลผู้ประกอบการอาชีพควบคุมในเชิงการคุ้มครองสาธารณะนี้ มีความจำเป็นต้องศึกษากรอบแนวคิด แนวนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจความเป็นมา หลักการ และเหตุผลอันจะเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหารายละเอียดในการวางระบบการรับรองความรู้ความสามารถ ซึ่งกำหนดโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 ต่อไป

1. กรอบแนวคิดของประเทศไทย

เริ่มขึ้นจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานมีความพยายามที่จะผลักดันให้มีการออกกฎหมาย ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ. เมื่อปี พ.ศ. 2548 ซึ่งต่อมาได้พัฒนามาเป็น พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 ทั้งนี้โดยมีผลมาจากสภาพสังคมไทย ในขณะนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมการแข่งขันทางเศรษฐกิจมากขึ้น มีการนำเครื่องจักร เครื่องมือ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการดำเนินธุรกิจ ทั้งในภาคอุตสาหกรรมการผลิต การบริการ พาณิชยกรรม หรือภาคการเกษตร ซึ่งก่อให้เกิดอุบัติเหตุที่รุนแรงขึ้นเนื่อง ๆ เช่น ไฟไหม้ แก๊สระเบิด ดึกที่ก่อก่อสร้างถล่ม การเกิดอุบัติเหตุในขณะทำงานของผู้ปฏิบัติงานอันเนื่องมาจากการขาดความพร้อม ในการปฏิบัติงาน พื้นฐานความรู้ความสามารถไม่ทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมา จะรุนแรงและมีผลกระทบต่อผู้ประกอบการอาชีพเอง และส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงครอบครัวของผู้ประกอบอาชีพ ผู้ประกอบกิจการ สังคม ชุมชน และเศรษฐกิจของประเทศ จึงได้มีแนวคิดที่จะออกกฎหมายคุ้มครองกำหนด แนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบอาชีพ หรือผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการกำกับดูแล การประกอบอาชีพในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่ไม่มีองค์กรกำกับดูแลโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อให้กำลังแรงงาน ของประเทศในสาขาอาชีพเหล่านั้นได้มีการตื่นตัวในการพัฒนาตนเองให้สามารถตอบสนองความต้องการ ของภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมและการบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ของประเทศ แก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนผู้บริโภคให้ความคุ้มครองแก่สาธารณะ ตลอดจนทำให้มีการพัฒนา สภาพการทำงาน การจ่ายค่าตอบแทน การพัฒนาระบบการบันทึกประสิทธิภาพแรงงาน การพัฒนาระบบ การรับรองความรู้ความสามารถ การบริหารอัตราค่าจ้างตามระดับความสามารถในภาคเอกชน เพื่อให้สถานประกอบการ

สามารถสรรหา คัดเลือกบุคคล ที่มีความสามารถตรงตามตำแหน่งงานเข้าทำงานและมีการจ่ายค่าตอบแทน แก่แรงงานตามระดับความสามารถ ตลอดจนมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งงานและค่าจ้างค่าตอบแทนได้อย่าง เหมาะสม อันจะทำให้ปัญหาด้านแรงงานลดน้อยลง และเพิ่มขีดความสามารถด้านกำลังแรงงานของประเทศ ในอนาคต (หนังสือกระทรวงแรงงาน ด่วนที่สุด ที่ รง 0416/5305 ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2548 เสนอร่าง พระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ. ต่อเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ประกอบคำชี้แจงในการ ตรากฎหมายและคำแถลงของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอต่อ คณะรัฐมนตรี คณะที่ 3 เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ.)

โดยสรุปกรอบแนวคิดในการออกกฎหมายเพื่อวางระบบการรับรองความรู้ความสามารถของไทย มาจากแนวคิดหลัก 3 ประการ คือ 1. เรื่องการคุ้มครองสาธารณะ 2. การยกระดับทักษะฝีมือ ความรู้ความสามารถของผู้ประกอบอาชีพ 3. การจ่ายค่าจ้าง ค่าตอบแทนตามระดับความรู้ความสามารถ

2. กรอบแนวคิดของต่างประเทศ

2.1 สหรัฐอเมริกา ได้แบ่งมาตรการกำหนดอาชีพควบคุมไว้ 3 ระดับ ได้แก่

(1) Licensing คือ กฎหมายกำหนดอาชีพที่ห้ามผู้ใดประกอบอาชีพนั้น ๆ นอกจากต้องผ่านการทดสอบ ความรู้ความสามารถ จากองค์กรที่ควบคุมภายใต้คณะกรรมการของรัฐ ซึ่งเป็นการควบคุมที่เข้มที่สุด

(2) Certification เป็นการรับรองบุคคลที่ผ่านการทดสอบความรู้ความสามารถโดยองค์กร ซึ่งอาจ เป็นภาครัฐหรือองค์กรอาชีพ ให้ประกอบอาชีพนั้นโดยมีหนังสือรับรองจากหน่วยงานทดสอบ อย่างไรก็ตาม บุคคลที่ไม่ได้ผ่านการทดสอบก็สามารถประกอบอาชีพนั้น ๆ ได้

(3) Registration เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบอาชีพแจ้งขึ้นทะเบียนกับองค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยมีกฎหมายกำหนดให้อาชีพใดต้องแจ้งขึ้นทะเบียน

การกำหนดอาชีพควบคุมขึ้นกับกฎหมายของแต่ละรัฐที่ไม่เหมือนกัน และอาชีพควบคุมมีจำนวนมากขึ้น ตามลำดับ ในปี ค.ศ. 2004 มีอาชีพที่ถูก Licensing ทั่วทั้งประเทศประมาณ 800 อาชีพ ส่วนอาชีพที่ทุกรัฐ กำหนดให้มี Licensing มีจำนวนประมาณ 50 อาชีพ และในปี ค.ศ. 2008 มีกำลังแรงงานประมาณร้อยละ 29 (หรือเกือบ 1 ใน 3) ของกำลังแรงงานทั้งหมดถูกควบคุมโดยระบบ Licensing วัตถุประสงค์หลักแรกเริ่ม ที่กำหนด Licensing ในการประกอบอาชีพ เพื่อสุขภาพของประชาชน และความปลอดภัยสาธารณะ แต่เนื่องจากการริเริ่มนโยบาย Licensing ในการประกอบอาชีพมาจากกลุ่มของผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ เป็นผู้ผลักดัน ผลกระทบที่เกิดขึ้น คือคุณภาพของผลงานจากนโยบาย Licensing ไม่สูงมากเท่าที่ควร แต่กลับทำให้ต้นทุน

ของงาน (ค่าจ้าง) เพิ่มมากขึ้น ผู้บริโภคต้องรับภาระและเป็นการจำกัดการขยายตัวและการแข่งขันในตลาดแรงงาน ตลอดจนก่อให้เกิดอุปสรรคในการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างรัฐมีนักเศรษฐศาสตร์ได้เสนอแนะการปฏิรูประบบ Licensing 4 ประการ ได้แก่ 1) รัฐบาลของรัฐควรวิเคราะห์ผลดีผลเสียของระบบ Licensing อย่างจริงจัง 2) รัฐบาลกลางควรตั้งคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยบุคคลจากหลายฝ่ายสำรวจแนวทางปฏิบัติที่ดีจริง ๆ (Best Practices) เพื่อเผยแพร่ให้ทุกรัฐทราบ 3) รัฐบาลของรัฐควรรับรองบุคคลที่ได้ License จากรัฐอื่นให้ประกอบอาชีพนั้น ๆ ได้ทันที ไม่ต้องขอ License ใหม่ 4) ควรทบทวนอาชีพที่อยู่ในกฎหมาย Licensing อาจปรับเปลี่ยนบางอาชีพที่ไม่กระทบสุขภาพของประชาชนหรือความปลอดภัยสาธารณะอย่างจริงจังไปสู่ Certification

2.2 สหภาพยุโรป

สหภาพยุโรป มีประเทศสมาชิก 28 ประเทศ ประชากรประมาณ 507 ล้านคน แต่ละประเทศมีจำนวนอาชีพควบคุมแตกต่างกัน ตั้งแต่ประเทศเอสโทเนีย มี 14 อาชีพ ในขณะที่สาธารณรัฐเช็กมีอาชีพควบคุม 215 อาชีพ กำลังแรงงานของสหภาพยุโรป ประมาณร้อยละ 9 - 25 หรือประมาณ 19 - 51 ล้านคน อยู่ภายใต้มาตรการอาชีพควบคุม อย่างไรก็ตามแต่ละประเทศมีข้อกำหนดแตกต่างกัน เช่น อิตาลี และสเปน เน้นควบคุมด้านวิชาชีพ ในขณะที่เยอรมนี ฝรั่งเศส และสาธารณรัฐเช็กเน้นควบคุมอาชีพช่างฝีมือ การกำหนดอาชีพควบคุมส่งผลให้มีการพัฒนาทักษะของแรงงานฝีมือและคุณภาพการทำงาน แต่ก็ส่งผลให้ค่าจ้างแรงงานเพิ่มสูงขึ้นบ้าง ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละประเทศ และเป็นปัจจัยสกัดกั้นแรงงานเข้าสู่การทำงานในอาชีพที่ต้องมี License

2.3 ออสเตรเลีย

การออกกฎหมายอาชีพควบคุมเป็นอำนาจของรัฐบาลแต่ละรัฐ ดังนั้นแต่ละรัฐในประเทศออสเตรเลีย จึงมีบทบัญญัติของอาชีพควบคุมแตกต่างกัน แต่มีหลักการอย่างเดียวกันคือ การคุ้มครองความปลอดภัยสาธารณะและสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค อย่างไรก็ตามในภาพรวมจากผลการสำรวจของรัฐ Western Australia การมีกฎหมายกำหนดอาชีพที่ต้องมี License เป็นผลดีด้านทักษะและคุณภาพของผู้ประกอบอาชีพ แต่ประชาชนต้องรับภาระค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้น ในรัฐ South Australia และ New South Wales ได้พบว่าข้อกำหนดที่ต้องมี License ในการประกอบอาชีพ เป็นการเพิ่มต้นทุนและเป็นอุปสรรคในการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างรัฐ จึงมีการริเริ่มที่จะปรับปรุงนโยบายอาชีพควบคุมโดย Council for the Australian Federation ซึ่งเป็นที่ประชุมของผู้แทนรัฐบาลทุกรัฐ จะร่วมกันหารือปรับปรุงนโยบายการประกอบอาชีพที่ต้องมี License

3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับรองความรู้ความสามารถ

3.1 พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557

เป็นกฎหมายที่ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการรับรองความรู้ความสามารถ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองความปลอดภัยต่อสาธารณะจากความเสียหายที่อาจเกิดจากผู้ประกอบอาชีพที่ไม่มีความชำนาญในการทำงานในสาขาอาชีพ ตำแหน่งงาน หรือลักษณะงานที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะหรือต้องใช้ผู้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งในงานเหล่านี้ต้องดำเนินการโดยผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถเท่านั้น โดยมีบทบัญญัติ ดังต่อไปนี้

มาตรา 7 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศ

(1) กำหนดสาขาอาชีพที่จะส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน

(2) กำหนดสาขาอาชีพตำแหน่งงาน หรือลักษณะงาน ที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะ หรือต้องใช้ผู้มีความรู้ความสามารถซึ่งต้องดำเนินการโดยผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ทั้งนี้ ตามข้อเสนอแนะของกรรมการโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เว้นแต่สาขาอาชีพ ตำแหน่งงาน หรือลักษณะงานใดที่มีองค์การตามกฎหมายควบคุมแล้ว ให้อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา 26/1 บุคคลที่ประสงค์จะมีสมุดประจำตัวหรือจะให้บันทึกข้อมูลเพิ่มเติมในสมุดประจำตัวให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียน

แบบสมุดประจำตัว การออกสมุดประจำตัว และการบันทึกข้อมูล ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา 26/2 เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอมิสมุดประจำตัวหรือคำขอให้บันทึกข้อมูลเพิ่มเติมในสมุดประจำตัวตามมาตรา 26/1 แล้ว ให้ตรวจสอบข้อมูลจากเอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ยื่นคำขอได้ยื่นไว้ หรือขอข้อมูลไปยังหน่วยงานของรัฐ สถานประกอบกิจการ หรือบุคคลที่ทราบข้อมูลดังกล่าวในกรณีที่นายทะเบียนเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้อง ให้บันทึกข้อมูลนั้นไว้ในสมุดประจำตัวของผู้ยื่นคำขอและมอบสมุดประจำตัวนั้นให้แก่ผู้ยื่นคำขอ

ในกรณีที่ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในภายหลังหรือไม่ตรงกับความเป็นจริง ให้นายทะเบียนแก้ไขข้อมูลในสมุดประจำตัวให้ถูกต้องตามความเป็นจริงได้

มาตรา 26/3 ผู้ปฏิบัติงานในสาขาอาชีพ ตำแหน่งงาน หรือลักษณะงานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ตามมาตรา 7 (2) ต้องได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/10

มาตรา 26/4 ให้มีศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ ดังต่อไปนี้

- (1) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถกลาง
- (2) องค์การอาชีพหรือหน่วยงานของรัฐตามประเภทที่คณะกรรมการประกาศกำหนดที่ได้รับ การรับรองจากนายทะเบียนให้เป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ

มาตรา 26/5 กรมพัฒนาฝีมือแรงงานในฐานะเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถกลาง มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ส่งเสริม สนับสนุน และจัดให้มีการประเมินและออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ
- (2) สำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รวบรวม และเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับสาขาอาชีพตำแหน่งงาน หรือลักษณะงาน ที่มีอยู่ในสถานประกอบกิจการ
- (3) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ สถานประกอบกิจการของเอกชน หรือองค์การอาชีพเพื่อขอรับการสนับสนุนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้
- (4) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา 26/6 ให้ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) มีอำนาจหน้าที่ในการจัดให้มีการประเมินและออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ

มาตรา 26/7 องค์การอาชีพหรือหน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ ตามมาตรา 26/4 (2) ให้ยื่นคำขออนุญาตนายทะเบียน

การยื่นคำขอ การออกหนังสือรับรอง การขอต่ออายุหนังสือรับรอง และการออกไปแทนหนังสือรับรอง การเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ในกฎกระทรวง

มาตรา 26/8 หนังสือรับรองการเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) ให้มีอายุ สองปีนับแต่วันที่นายทะเบียนออกหนังสือรับรอง

มาตรา 26/9 ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถต้องแสดงหนังสือรับรองการเป็นศูนย์ประเมินความรู้ ความสามารถไว้ในสถานที่ทำการโดยเปิดเผยและเห็นได้ง่าย

มาตรา 26/10 บุคคลที่ประสงค์จะขอหนังสือรับรองความรู้ความสามารถให้ยื่นคำขอต่อศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถกลางหรือศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2)

เมื่อศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถกลางหรือศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) ได้รับคำขอแล้ว ให้ดำเนินการประเมินเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ

การยื่นคำขอ การประเมิน การออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ อายุหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ การออกใบแทนหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา 26/11 บุคคลที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมิน ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียน เมื่อนายทะเบียนรับขึ้นทะเบียนแล้ว ให้ออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนพร้อมทั้งบัตรประจำตัวผู้ประเมินแก่บุคคลนั้นได้

คุณสมบัติของผู้ประเมิน การยื่นคำขอขึ้นทะเบียน การออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนอายุหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน และการออกใบแทนหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

แบบบัตรประจำตัวผู้ประเมิน ให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในกรณีที่บัตรประจำตัวผู้ประเมินชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ประเมินยื่นคำขอรับบัตรประจำตัวผู้ประเมินต่อนายทะเบียน

มาตรา 26/12 ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ประเมินในศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถกลาง ให้ผู้ประเมินได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ผู้ประเมินเป็นเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานและปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถกลาง ให้ได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา 26/13 ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถกลางและศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) ที่เป็นหน่วยงานของรัฐอาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ขอหนังสือรับรองความรู้ความสามารถได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) ที่เป็นองค์กรอาชีพอาจเรียกเก็บค่าบริการจากผู้ขอหนังสือรับรองความรู้ความสามารถได้ไม่เกินอัตราที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา 26/14 เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) เก็บรักษาเอกสารและหลักฐานของผู้ยื่นคำขอหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ และผลการพิจารณาของผู้ประเมินไว้ไม่น้อยกว่าสองปี

มาตรา 26/15 ให้ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) รายงานผลการดำเนินงานให้นายทะเบียนทราบ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา 53/1 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 26/3 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 53/2 ผู้ใดจ้างงานผู้ที่ไม่มียุทธศาสตร์ความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/3 ทำงานในสถานประกอบการในสาขาอาชีพ ตำแหน่งงาน หรือลักษณะงาน ที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะหรือต้องใช้ผู้มีความรู้ความสามารถตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 7 (2) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

มาตรา 53/3 ผู้ใดดำเนินการเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) หรือเป็นผู้ประเมินโดยมิได้รับหนังสือรับรองจากนายทะเบียนตามมาตรา 26/7 หรือมาตรา 26/11 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท

มาตรา 53/4 ผู้ใดใช้เครื่องหมายตามมาตรา 33/1 (3) โดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 53/5 ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 45 หรือมาตรา 46 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 53/6 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 49/1 วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 53/7 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้นายทะเบียนมีอำนาจเปรียบเทียบได้

3.2 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551

เป็นกฎหมายที่ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 เพื่อให้มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ให้อำนาจคณะกรรมการค่าจ้างในการกำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ โดยเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและนำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีสาระสำคัญในส่วนที่เกี่ยวกับการรับรองความรู้ความสามารถดังนี้

มาตรา 5 ในพระราชบัญญัตินี้

“อัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ” หมายความว่า อัตราค่าจ้างที่คณะกรรมการค่าจ้างกำหนดขึ้นในแต่ละสาขาอาชีพมาตรฐานฝีมือ

มาตรา 79 คณะกรรมการค่าจ้างมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) เสนอความเห็นและให้คำปรึกษาแนะนำต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายและการพัฒนาค่าจ้างและรายได้
- (2) กำหนดแนวทางในการพิจารณาของนายจ้างในการปรับค่าจ้างตามภาวะเศรษฐกิจและสังคม
- (3) กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ
- (4) กำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ
- (5) ให้คำแนะนำด้านวิชาการและแนวทางการประสานประโยชน์แก่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไป

- (6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

ในการเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการค่าจ้างจะมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการพัฒนาระบบรายได้ของประเทศด้วยก็ได้

มาตรา 87 ในการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำให้คณะกรรมการค่าจ้างศึกษาและพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับอยู่ประกอบกับข้อเท็จจริงอื่นโดยคำนึงถึงดัชนีค่าครองชีพ อัตราเงินเฟ้อ มาตรฐานการครองชีพ ต้นทุนการผลิต ราคาของสินค้าและบริการความสามารถของธุรกิจ ผลผลิตภาพแรงงาน ผลผลิตอันควมรวมของประเทศ และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

การพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะกำหนดให้ใช้เฉพาะกิจการ งานหรือสาขาอาชีพประเภทใดเพียงใด ในท้องถิ่นใดก็ได้

ในการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ ให้คณะกรรมการค่าจ้างศึกษาและพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับในแต่ละอาชีพตามมาตรฐานฝีมือที่กำหนดไว้โดยวัดค่าทักษะฝีมือ ความรู้ และความสามารถ แต่ต้องไม่ต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่คณะกรรมการค่าจ้างกำหนด

มาตรา 89 ประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำหรืออัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือตามมาตรา 88 ให้ใช้บังคับแก่นายจ้างและลูกจ้างทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติ

มาตรา 90 เมื่อประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำหรืออัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือมีผลใช้บังคับแล้ว ห้ามมิให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างน้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำหรืออัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือที่กำหนด

ให้พนักงานตรวจแรงงานส่งประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำหรืออัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือให้แก่นายจ้างที่อยู่ในข่ายบังคับ และให้นายจ้างนั้นเปิดเผยประกาศดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผยเพื่อให้ลูกจ้างได้ทราบ ณ สถานที่ทำงานของลูกจ้างตลอดระยะเวลาที่ประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับ

มาตรา 144 นายจ้างผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 10 มาตรา 22 มาตรา 24 มาตรา 25 มาตรา 26 มาตรา 37 มาตรา 38 มาตรา 39 มาตรา 39/1 มาตรา 40 มาตรา 42 มาตรา 43 มาตรา 46 มาตรา 47 มาตรา 48 มาตรา 49 มาตรา 50 มาตรา 51 มาตรา 61 มาตรา 62 มาตรา 63 มาตรา 64 มาตรา 67 มาตรา 70 มาตรา 71 มาตรา 72 มาตรา 76 **มาตรา 90 วรรคหนึ่ง** กฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 95 มาตรา 107 มาตรา 118 วรรคหนึ่ง ไม่จ่ายค่าชดเชยพิเศษแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าหรือค่าชดเชยพิเศษตามมาตรา 120 มาตรา 121 หรือมาตรา 122 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.3 ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ (ฉบับที่ 3) ลงวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2555

ประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ดังนี้

ข้อ 3 อัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือในแต่ละสาขาอาชีพและในแต่ละระดับ ให้เป็นดังนี้

(1) สาขาอาชีพช่างสีรถยนต์ ระดับ 1 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสี่ร้อยบาท ระดับ 2 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสี่ร้อยหกสิบห้าบาท และระดับ 3 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละห้าร้อยสามสิบบาท

(2) สาขาอาชีพช่างเคาะตัวถังรถยนต์ ระดับ 1 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสี่ร้อยยี่สิบบาท ระดับ 2 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละห้าร้อยห้าบาท และระดับ 3 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละห้าร้อยเก้าสิบบาท

(3) สาขาอาชีพช่างซ่อมรถยนต์ ระดับ 1 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสามร้อยหกสิบบาท ระดับ 2 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสี่ร้อยสี่สิบห้าบาท และระดับ 3 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละห้าร้อยสามสิบบาท

(4) สาขาอาชีพผู้ประกอบอาหารไทย ระดับ 1 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสี่ร้อยบาท และระดับ 2 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละห้าร้อยสิบบาท

(5) สาขาอาชีพพนักงานนวดไทย ระดับ 1 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสี่ร้อยสี่สิบบาท ระดับ 2 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละห้าร้อยแปดสิบบาท และระดับ 3 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละเจ็ดร้อยยี่สิบบาท

(6) สาขาอาชีพนักส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมสปาตะวันตก (หัตถบำบัด) ระดับ 1 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสี่ร้อยเก้าสิบบาท และระดับ 2 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละห้าร้อยห้าสิบบาท

(7) สาขาอาชีพช่างซ่อมไมโครคอมพิวเตอร์ ระดับ 1 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสี่ร้อยบาท ระดับ 2

(20) สาขาอาชีพช่างเครื่องประดับ (ประดับอัญมณี) ระดับ 1 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสิบลบาท ระดับ 2 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละห้าสิบบาท และระดับ 3 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละเจ็ดสิบบาท

(21) สาขาอาชีพช่างเครื่องเรือนไม้ ระดับ 1 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสามร้อยสามสิบบาท ระดับ 2 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสามร้อยแปดสิบบาท และระดับ 3 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสี่ร้อยสามสิบบาท

(22) สาขาอาชีพช่างบุครุภัณฑ์ ระดับ 1 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสามร้อยยี่สิบบาท ระดับ 2 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสามร้อยเจ็ดสิบบาท และระดับ 3 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสี่ร้อยยี่สิบบาท

4. แนวนโยบายที่เกี่ยวข้อง

4.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) เน้นในส่วนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยมุ่งพัฒนาประเทศให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็ว คาดการณ์ได้ยากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงจำเป็นต้องกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหมาะสม โดยเร่งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยง และเสริมรากฐานของประเทศด้านต่าง ๆ ให้เข้มแข็ง ควบคู่กับการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้และความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน มียุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองความปลอดภัยต่อสาธารณะและการพัฒนาคน ดังนี้

(1) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว และชุมชน เพื่อให้เป็นสังคมที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่ครอบคลุมทั่วถึง และมีคุณภาพเท่าเทียมกัน มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานในการสร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคง สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ได้รับการคุ้มครองสิทธิ ผลประโยชน์ และความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอย่างเท่าเทียม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี

ภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส ยึดประโยชน์ส่วนรวม และเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในกระบวนการพัฒนาประเทศ

(2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มุ่งเตรียมคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันเพื่อเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตที่สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม มีความเพียร และรู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตควบคู่กับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมและสถาบันทางสังคมให้เข้มแข็งและเอื้อต่อการพัฒนาคน รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งและสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในชุมชน และเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนาประเทศ

4.2 ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 กำหนดทิศทางไว้ 10 กรอบยุทธศาสตร์ ยึดโยงกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2558 – 2577) มียุทธศาสตร์ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองความปลอดภัยสาธารณะและการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ ดังนี้

(1) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ พัฒนาคนทุกช่วงวัยเพื่อให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีระเบียบ วินัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเฉพาะการพัฒนาดูแลผู้สูงอายุที่จะมีสัดส่วนสูงขึ้นในสังคมสูงวัยทั้งการสร้างงานที่เหมาะสม การฟื้นฟูและดูแลสุขภาพเพื่อชะลอความทุพพลภาพและโรคเรื้อรัง การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อสังคมสูงวัย มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นฐานการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและรองรับการลดลงของขนาดกำลังแรงงาน โดยยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การป้องกันและควบคุมปัจจัยทางสังคมที่กำหนดสุขภาพเพื่อสร้างสุขภาวะที่ดี การสร้างคามอยู่ดีมีสุขให้ครอบคลุมไทย รวมทั้งการเสริมสร้างบทบาทของสถาบันทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสังคม

(2) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม มุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติเพื่อสร้างความปรองดองในสังคม การสร้างโอกาสให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถเข้าถึงทรัพยากรแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ เพื่อยกระดับรายได้และขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก การเข้าถึงบริการ

ทางสังคมของรัฐอย่างมีคุณภาพ ทั้งถึง และเป็นธรรม อาทิ การสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนได้เต็มตามศักยภาพสามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสม เน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างสัมมาชีพในพื้นที่ การจัดรูปแบบบริการสุขภาพและสวัสดิการทางสังคม ขึ้นพื้นฐานที่จำเป็นและเหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพ และมีช่องทางการเข้าถึงที่หลากหลาย รวมทั้งการพัฒนาระบบยุติธรรมชุมชน การเพิ่มศักยภาพของกองทุนยุติธรรมเพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ซึ่งจะนำไปสู่การลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำอันจะนำไปสู่การลดความขัดแย้งในสังคมไทย

(9) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ศักยภาพ โอกาสและข้อจำกัดของพื้นที่ รวมทั้งความต้องการของภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง เพื่อรักษาเศรษฐกิจให้เข้มแข็งโดยมีคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามมาตรฐานสากลสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่รองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและความเจริญสู่ภูมิภาค **พัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาคให้เป็นเมืองน่าอยู่ และปลอดภัย** สนับสนุนการเชื่อมโยงในภูมิภาคเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของพื้นที่และสร้างความอยู่ดีมีสุขให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยมีสาระครอบคลุม ดังนี้ (1) การพัฒนาภาค (2) การพัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาค (3) การพัฒนาพื้นที่ฐานเศรษฐกิจหลักบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก และ (4) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดน รวมทั้งเชื่อมโยงกับการพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพ และโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกทวาย

4.3 คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557 มีนโยบายที่เกี่ยวกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงานและการคุ้มครองทางสังคม ดังนี้

3. ลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ

ความเหลื่อมล้ำในสังคมเป็นอีกสาเหตุหนึ่งของปัญหาความขัดแย้งและความเดือดร้อนทั้งหลายของประชาชน จึงมีนโยบายที่จะดำเนินการ ดังนี้

3.1 ในระยะเฉพาะหน้า จะเร่งสร้างโอกาส อาชีพ และการมีรายได้ที่มั่นคงแก่ผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงาน รวมทั้งสตรี ผู้ด้อยโอกาส และแรงงานข้ามชาติที่ถูกกฎหมาย พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพแรงงาน โดยให้แรงงานทั้งระบบมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในทุกระดับ

อย่างมีมาตรฐาน ทั้งจะเชื่อมโยงข้อมูลและการดำเนินการระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชน เพื่อให้ตรงกับความต้องการของพื้นที่และของประเทศโดยรวม นอกจากนี้จะส่งเสริมให้แรงงานในระบบเข้าสู่ระบบที่ถูกกฎหมายมากขึ้น

3.3 ในระยะต่อไป **จะพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคม** ระบบการออมและระบบสวัสดิการชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนมากขึ้น รวมทั้งการดูแลให้มีระบบการกู้ยืมที่เป็นธรรมและการสงเคราะห์ผู้ยากไร้ตามอัตภาพ พัฒนาศักยภาพ คัมครองและพิทักษ์สิทธิจัดสวัสดิการช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ สตรี และเด็ก

3.5 เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมที่มีความหลากหลายเนื่องจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยสร้างความเข้มแข็งและความพร้อมแก่แรงงานไทยและร่วมพัฒนาระบบความคุ้มครองทางสังคมของแรงงานอาเซียน

7.3 **พัฒนาแรงงานของภาคอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน** ทั้งแรงงานวิชาชีพ แรงงานมีทักษะ และแรงงานไม่มีทักษะ โดยการเร่งรัดและขยายผลการใช้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพให้เกิดผลในทางปฏิบัติโดยคำนึงถึงความเป็นเอกภาพกับระบบมาตรฐานฝีมือแรงงานและมาตรฐานวิชาชีพใน 8 กลุ่มที่มีข้อตกลงการเปิดเสรีในอาเซียนควบคู่ไปกับการวางแผนการผลิตให้เพียงพอ **การยกระดับฝีมือแรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพและอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น การส่งเสริมการพัฒนาระบบการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานเพื่อใช้ในการประเมินค่าจ้างแรงงาน**

4.4 แผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2555 – 2559

กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2555 – 2559 ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมาย สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) นโยบายของรัฐ รวมถึงใช้แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐและเครื่องมือของสำนักงานประกันการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาฝีมือแรงงานได้ทราบทิศทางและแนวทางการให้บริการด้านพัฒนาฝีมือแรงงานของประเทศ เพื่อส่งผลให้แรงงานมีสมรรถนะตรงกับความต้องการของทั้งตลาดแรงงานและตัวแรงงาน และสอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนาฝีมือแรงงาน ดังนี้

วิสัยทัศน์

“กำลังแรงงานไทยมีสมรรถนะได้มาตรฐานสากล”

พันธกิจ

- 1) จัดทำและพัฒนามาตรฐานฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล
- 2) พัฒนาศักยภาพกำลังแรงงานและผู้ประกอบกิจการให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก
- 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่ายการพัฒนาฝีมือแรงงาน

ประเด็นยุทธศาสตร์

- 1) กำหนด ทดสอบและสร้างระบบรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล
- 2) สร้างความเข้มแข็งเครือข่ายพัฒนาฝีมือแรงงาน
- 3) เตรียมความพร้อมฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน
- 4) เป็นศูนย์กลางข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาฝีมือแรงงานที่มีความทันสมัยและมีขีดความสามารถสูง
- 5) เพิ่มประสิทธิภาพองค์กรให้เป็นผู้นำในการพัฒนาฝีมือแรงงาน

กลยุทธ์ เป้าประสงค์

- 1) ยกระดับกำลังแรงงานของประเทศให้เป็นแรงงานฝีมือตามมาตรฐานฝีมือแรงงานในระดับสากล
- 2) เพิ่มผลิตภาพแรงงานและยกระดับรายได้ของกำลังแรงงาน
- 3) องค์กรมีขีดความสามารถสูงในการพัฒนาฝีมือแรงงาน เพิ่มเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

บทที่ 3

การวางระบบการรับรองความรู้ความสามารถ

การวางระบบการรับรองความรู้ความสามารถ เป็นเรื่องของอาชีพควบคุมซึ่งประเทศไทยมีการดำเนินการมานานแล้ว เช่น การประกอบอาชีพที่สภาวิชาชีพควบคุมกำกับดูแลที่ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ หรืองานขั้นชี้ยานพาหนะสาธารณะ เช่น รถยนต์ เรือบรรทุก หรือเครื่องบิน ต้องได้รับใบอนุญาตจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง สำหรับพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 ที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ เป็นเรื่องใหม่ที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานยังไม่เคยดำเนินการมาก่อน เป็นการใช้มาตรการบังคับทางกฎหมายในการออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ (License) แก่ผู้ประกอบการที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะ หรือต้องใช้ผู้มีความรู้ความสามารถ มีลักษณะเป็นมาตรการแทรกแซงในกระบวนการทำงานและการจ้างงาน เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชน จึงต้องมีความละเอียดรอบคอบในการวางระบบการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องน้อยที่สุด แต่ยังคงสามารถรักษาเจตนารมณ์ในการคุ้มครองความปลอดภัยต่อสาธารณะไว้ได้ ในบทนี้จะได้กล่าวในรายละเอียดของการวางระบบการรับรองความรู้ความสามารถตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 และจะได้ศึกษากฎหมายในลักษณะใกล้เคียงกันอีก 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 และพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบต่อไป

1. การวางระบบการรับรองความรู้ความสามารถโดยบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557

การวางระบบการรับรองความรู้ความสามารถกำหนดขึ้นบนหลักการของการคุ้มครองสาธารณะ การยกระดับทักษะฝีมือ ความรู้ ความสามารถของผู้ประกอบอาชีพ และการจ่ายค่าจ้างตามระดับความรู้ความสามารถ ระบบดังกล่าวนี้จะไม่สามารถขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จได้เลยหากไม่กำหนดเป็นกฎหมาย ดังนั้นจึงได้มีการศึกษา ยกร่างและผลักดันการออกกฎหมายมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 จากร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ. จนพัฒนาเป็นกฎหมายได้สำเร็จเป็นพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 มีผลบังคับเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2558 ซึ่งผู้ขอรับการประเมินในขณะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายเป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนในการยกร่างพระราชบัญญัติฯ เข้าร่วมชี้แจง

ในขั้นตอนกระบวนการออกกฎหมายทั้งในส่วนของกฎหมายแม่ คือตัวพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 และกฎหมายลำดับรองต่าง ๆ ที่ออกตามกฎหมายแม่เพื่อกำหนดรายละเอียดในการดำเนินการ ทั้งนี้โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 อำนาจอรรถมนตรีกว่าการกระทรวงแรงงาน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ มาตรา 7 (2) ได้ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานในการออกประกาศกำหนดสาขาอาชีพ ตำแหน่งงานหรือลักษณะงานที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะหรือต้องใช้ผู้มีความรู้ความสามารถซึ่งต้องดำเนินการโดยผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ทั้งนี้ ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เว้นแต่สาขาอาชีพ ตำแหน่งงานหรือลักษณะงานใดที่มีองค์กรตามกฎหมายควบคุมแล้ว ให้อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น

กล่าวโดยทั่วไปอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานตามมาตรานี้มีองค์ประกอบ ดังนี้

(1) ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีในการออกประกาศสาขาอาชีพ ตำแหน่งงานหรือลักษณะงานที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะ เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างก่อสร้าง ช่างเชื่อม ช่างประกอบโครงสร้างเหล็ก ฯลฯ เป็นต้น

(2) รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศสาขาอาชีพ ตำแหน่งงานหรือลักษณะงาน ที่แม้อาจไม่เป็นอันตรายต่อสาธารณะ แต่เป็นสาขาอาชีพ ตำแหน่งงานหรือลักษณะงานที่ต้องใช้ผู้มีความรู้ความสามารถ เช่น งานเทคนิคต่าง ๆ ที่ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เป็นต้น

(3) สาขาอาชีพ ตำแหน่งงานหรือลักษณะงานเหล่านี้ รัฐมนตรีประกาศตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้เพื่อความรอบคอบในการออกกฎหมาย เนื่องจากเป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิในการทำงานของผู้ประกอบอาชีพ จึงต้องมีความรอบคอบเป็นพิเศษในการประกาศ ต้องผ่านการกลั่นกรองของผู้มีอำนาจและมีความเชี่ยวชาญหลายระดับ

(4) รัฐมนตรีไม่สามารถประกาศสาขาอาชีพ ตำแหน่งงาน หรือลักษณะงานใดที่มีองค์กรตามกฎหมายควบคุมอยู่แล้ว เช่น วิศวกร สถาปนิก แพทย์ พยาบาล บัญชี ทนายความ ฯลฯ เป็นต้น เนื่องจากวิชาชีพเหล่านี้มีองค์กรตามกฎหมายกำกับดูแลอยู่แล้ว เช่น สมาชิกร สถาปนิก แพทยสภา สภากฎหมาย สมาชิบบัญชี สภานายความ ฯลฯ จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ นี้

1.2 ปัจจุบันรัฐมนตรีได้ออกประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง กำหนดสาขาอาชีพ ที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะ ซึ่งต้องดำเนินการโดยผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ลงวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2558 กำหนดให้สาขาอาชีพช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ เฉพาะสาขาช่างไฟฟ้าภายในอาคาร

เป็นสาขาอาชีพที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะ ซึ่งต้องดำเนินการโดยผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งในประกาศนี้กำหนดให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 365 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป ดังนั้นประกาศฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่ 26 ตุลาคม 2559 เป็นต้นไป นั้นหมายความว่านับตั้งแต่วันที่ 26 ตุลาคม 2559 เป็นต้นไป ผู้ที่ประกอบอาชีพในสาขาช่างไฟฟ้าภายในอาคารจะไม่สามารถที่จะทำงานในงานนี้ได้ถ้าไม่มีหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ถ้าฝ่าฝืนจะมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท และผู้ประกอบการที่จ้างงานผู้ที่ไม่มีหนังสือรับรองความรู้ความสามารถเข้าทำงานในงานดังกล่าวจะต้องถูกปรับไม่เกิน 30,000 บาท

ในประกาศฉบับนี้มีการผ่อนเวลาการบังคับใช้ออกไป 365 วัน นับแต่วันประกาศราชกิจจานุเบกษา เนื่องจากต้องใช้เวลาเตรียมความพร้อมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในส่วนของผู้ประกอบอาชีพที่จะต้องพัฒนาตนเองและเข้ารับการประเมินเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ผู้ประกอบกิจการที่จะต้องสนับสนุนส่งเสริมให้ลูกจ้างของตนในตำแหน่งช่างไฟฟ้าภายในอาคารต้องเข้ารับการประเมินเพื่อให้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ในส่วนของภาครัฐคือกรมพัฒนาฝีมือแรงงานต้องเตรียมความพร้อมในการเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถกลาง และส่งเสริมสนับสนุนให้ภาครัฐอื่นและองค์กรอาชีพเข้ามาเป็นเครือข่ายในการเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถด้วย เนื่องจากมีการสำรวจพบว่าผู้ประกอบอาชีพในสาขาช่างไฟฟ้าภายในอาคารทั่วประเทศมีไม่ต่ำกว่า 170,000 คน นอกจากนี้ยังต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านอื่น ๆ อีกหลายประการ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายได้รับรู้ถึงความสำคัญของกฎหมายฉบับนี้อย่างกว้างขวางด้วย

1.3 ผู้ปฏิบัติงานในสาขาอาชีพตำแหน่งงาน หรือลักษณะงานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ต้องได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ (มาตรา 26/3)

1.4 มีศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ (มาตรา 26/4) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

(1) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถกลาง ซึ่งหน่วยงานของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถกลาง ได้แก่ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 25 จังหวัด และศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดอีก 52 จังหวัด ทั่วประเทศไทย

(2) องค์กรอาชีพหรือหน่วยงานของรัฐตามประเภทที่คณะกรรมการประกาศกำหนดที่ได้รับการรับรองจากนายทะเบียน (อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน) ให้เป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ โดยต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์

วิธีการและเงื่อนไขในการรับรองเบื้องต้นกรอาชีพ และประเภทหน่วยงานของรัฐที่จะขอรับรองเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2558 ดังนี้

1) กรณีเป็นองค์กรอาชีพ ต้องเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการประกอบอาชีพในสาขาที่ขอให้รับรอง ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียน ซึ่งมีนายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนจะออกหนังสือรับรองให้

2) กรณีเป็นหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการควบคุม กำกับดูแลการประกอบอาชีพ การควบคุมคุณภาพการผลิต หรือพัฒนาบุคลากรในสาขาอาชีพที่ยื่นคำขอ

1.5 เมื่อองค์กรอาชีพและหน่วยงานของรัฐที่มีคุณสมบัติดังกล่าวและได้รับการรับรองจากนายทะเบียนแล้ว ประสงค์จะขอเป็นศูนย์ประเมินความรู้ ความสามารถ สามารถยื่นคำขอต่อนายทะเบียนโดยต้องดำเนินการ ดังนี้

1) จัดให้มีผู้ประเมินในสาขาอาชีพที่ยื่นคำขอไม่น้อยกว่าสาขาละ 3 คน ผู้ประเมินต้องมีคุณสมบัติ คือ จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหรือผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติในสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน และต้องมีประสบการณ์ทำงานในสาขาที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 5 ปี และผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรการเป็นผู้ประเมินตามที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานกำหนด ทั้งนี้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้ประเมิน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนการออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน การออกใบแทนหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนและอายุหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมิน ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2558 หนังสือรับรองและบัตรประจำตัวผู้ประเมินมีอายุ 5 ปี

2) จัดให้มีสถานที่อันเป็นที่ตั้งของศูนย์ประเมิน ตลอดจนเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อใช้ในการประเมินความรู้ความสามารถในสาขาที่ยื่นคำขอด้วย

เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่ามีความพร้อม ความเหมาะสม ครบถ้วน ก็จะออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถให้ หนังสือรับรองการเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถมีอายุ 2 ปี นับแต่วันที่นายทะเบียนออกหนังสือรับรอง การต่ออายุหนังสือรับรองให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนภายในหกสิบวันก่อนวันที่หนังสือรับรองจะหมดอายุ ทั้งนี้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำขอ การออกหนังสือรับรอง การขอต่ออายุหนังสือรับรอง และการออกใบแทนหนังสือรับรอง การเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ พ.ศ. 2559

ลงวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2559 การขึ้นทะเบียนเป็นศูนย์ประเมินในกรณีนี้เรียกว่าเป็นการขึ้นทะเบียนเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2)

1.6 ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถมีอำนาจหน้าที่ในการจัดให้มีการประเมินและออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ (มาตรา 26/5 และมาตรา 26/6)

1.7 นายทะเบียนคืออธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงานมีอำนาจควบคุมการดำเนินงานของศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถที่เป็นหน่วยงานของรัฐและศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถที่เป็นองค์กรอาชีพตามมาตรา 26/4 (2) ต้องรายงานผลการดำเนินงานในแต่ละเดือนให้นายทะเบียนทราบ ตามแบบฟอร์มที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2558

1.8 การประเมินเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ต้องดำเนินการตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำขอการประเมิน การออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ อายุหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ และการออกใบแทนหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2558 ดังนี้

(1) ผู้ประสงค์จะขอหนังสือรับรองความรู้ความสามารถให้ยื่นคำขอต่อศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ

(2) การประเมินจะดำเนินการใน 3 ส่วน คือ

(2.1) วัดค่าทักษะฝีมือความรู้ความสามารถ โดยต้องผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 50 ของคะแนนรวม

(2.2) มีประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ ในสาขาที่เกี่ยวข้องหรือความสำเร็จในการประกอบอาชีพ หรือการทำงาน หรือการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 25 ของคะแนนรวม

(2.3) คุณลักษณะส่วนบุคคลที่แสดงถึงศักยภาพในการประกอบอาชีพหรือการทำงานที่มีอยู่ในตัวบุคคล คิดเป็นร้อยละ 25 ของคะแนนรวม

(3) ผู้เข้ารับการประเมินต้องได้รับคะแนนการประเมินไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 ของคะแนนรวม จึงจะได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ

(4) หนังสือรับรองความรู้ความสามารถมีอายุ 3 ปี

1.9 ผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ จะได้รับค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 ซึ่งมี 3 ระดับ ตามระดับมาตรฐานที่สอบผ่าน ซึ่งถือเป็นการได้รับค่าจ้างตามระดับความสามารถ ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 แต่การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติที่จะนำมาเป็นส่วนในการประเมินเพื่อขอออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถนั้น ถือเอาการผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติระดับที่ 1 เท่านั้น

1.10 ในพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้กำหนดให้มีเรื่องสมุดประจำตัว คือ เอกสารหรือสิ่งอื่นใดที่ใช้ในการบันทึกประวัติของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การฝึกอบรม การสัมมนา การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน การประกอบอาชีพ การทำงานที่ผ่านมาหรือกรณีอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพหรือการจ้างงาน สมุดประจำตัวนี้เปรียบเสมือน Portfolio หรือ Resume ของทางภาคเอกชนหรือเปรียบเสมือน กพ. 7 ของภาคราชการ การมีสมุดประจำตัวซึ่งออกโดยภาครัฐจะเป็นเอกสารสำคัญที่มีน้ำหนักและมีประโยชน์ในการสมัครงาน การจ้างงาน และสามารถเป็นหลักฐานสำคัญในการประเมินเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถในหลักเกณฑ์การประเมินส่วนที่ 2 การมีประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ หรือความสำเร็จในการประกอบอาชีพหรือการทำงาน การฝึกอบรม ฯลฯ ได้ด้วย สมุดประจำตัวนี้ กฎหมายไม่ได้บังคับให้ผู้ประกอบอาชีพต้องมี แต่หากผู้ประกอบอาชีพเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ก็สามารถยื่นคำขอต่อนายทะเบียนให้บันทึกข้อมูลและออกสมุดประจำตัวให้ได้

1.11 การดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้สามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้ โดยให้ออกเป็นกฎกระทรวงเรียกเก็บได้ไม่เกินอัตราที่กำหนดไว้ท้ายพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ ซึ่งได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมของศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถกลาง และศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถที่เป็นหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2559 ลงวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2559 และกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการรับรองความรู้ความสามารถ พ.ศ. 2559 ลงวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2558 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 การเก็บค่าธรรมเนียมในระบบการรับรองความรู้ความสามารถ

ลำดับ ที่	รายการเรียกเก็บ	อัตราค่าธรรมเนียม ท้ายพระราชบัญญัติ	อัตราค่าธรรมเนียม ที่เรียกเก็บตาม กฎกระทรวง
1	สมุดประจำตัว	เล่มละ 100	เล่มละ 100
2	การบันทึกข้อมูลในสมุดประจำตัว	รายการละ 50 บาท แต่รวมกันไม่เกิน ครั้งละ 500 บาท	รายการละ 10 บาท แต่รวมกันไม่เกิน ครั้งละ 100 บาท
3	การขึ้นทะเบียนเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ ตามมาตรา 26/4 (2)	ครั้งละ 2,000 บาท	ครั้งละ 2,000 บาท
4	หนังสือรับรองการเป็นศูนย์ประเมินความรู้ ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2)	ฉบับละ 10,000	ฉบับละ 10,000
5	การต่ออายุหนังสือรับรองการเป็นศูนย์ประเมินความรู้ ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2)	ครั้งละ 10,000	ครั้งละ 5,000
6	ใบแทนหนังสือรับรองการเป็นศูนย์ประเมินความรู้ ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2)	ฉบับละ 500	ฉบับละ 500
7	การประเมินเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ตามมาตรา 26/13 วรรคหนึ่ง	ครั้งละ 5,000	ครั้งละ 1,000
8	ใบแทนหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ	ฉบับละ 100	ฉบับละ 100
9	หนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมิน	ฉบับละ 1,000	ฉบับละ 1,000
10	ใบแทนหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมิน	ฉบับละ 100	ฉบับละ 100
11	บัตรประจำตัวผู้ประเมิน	ฉบับละ 100	ฉบับละ 100
12	การอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายตามมาตรา 33/1 (3)	ครั้งละ 5,000	ครั้งละ 5,000

ในกรณีของศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) ที่เป็นองค์กรอาชีพ ได้มีการออกประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง อัตราค่าบริการของศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) ที่เป็นองค์กรอาชีพ ลงวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2558 กำหนดอัตราค่าบริการใน 2 เรื่อง คือ

(1) การประเมินเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ไม่เกินครั้งละ 2,000 บาท

(2) ใบแทนหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ฉบับละ 100 บาท

1.12 ผู้ประกอบกิจการที่มีการจ้างงานผู้ที่ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถเต็มตามจำนวนของลูกจ้างในสาขาอาชีพ ตำแหน่งงาน หรือลักษณะงาน ที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะหรือต้องใช้ผู้มีความรู้ความสามารถตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด มีสิทธิที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้เป็นกรณีพิเศษเป็นจำนวนร้อยละของค่าจ้างที่ได้จ้างผู้ที่มีหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

(2) ประโยชน์ที่จะได้รับค่าปรึกษาแนะนำจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานเกี่ยวกับกระบวนการวิเคราะห์จำแนกตำแหน่งงานหรือการบริหารค่าจ้างและค่าตอบแทน

(3) ประโยชน์ที่จะได้รับการพิจารณาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายที่แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ประกอบกิจการซึ่งจ้างงานผู้ที่ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ

(4) ผู้ประกอบกิจการซึ่งจัดให้มีการฝึกอบรมฝีมือแรงงานให้กับลูกจ้างของตนหรือส่งลูกจ้างเข้ารับการทดสอบและผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ หรือมีลูกจ้างผ่านการรับรองความรู้ความสามารถตามสัดส่วนที่กำหนดไม่ต้องส่งเงินสมทบเข้ากองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน

1.13 ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจในการเปรียบเทียบปรับในฐานความผิดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบปรับ

ฐานความผิด	ปรับไม่เกิน
ผู้ประกอบอาชีพโดยไม่มีหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ	5,000 บาท
ผู้จ้างงานผู้ที่ไม่มีหนังสือรับรองความรู้ความสามารถเข้าทำงาน	30,000 บาท
เป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถโดยไม่มีหนังสือรับรอง	60,000 บาท
เป็นผู้ประเมินโดยไม่มีหนังสือรับรอง	60,000 บาท
ใช้เครื่องหมายโดยไม่ได้รับอนุญาต	5,000 บาท
ไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง	5,000 บาท
ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถดำเนินการระหว่างการถูกสั่งให้หยุดดำเนินการ	5,000 บาท

1.14 ในกรณีที่มีการออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถไม่ถูกต้อง ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองความรู้ความสามารถได้

1.15 เพื่อให้การดำเนินการตามกระบวนการรับรองความรู้ความสามารถบรรลุผลตามเจตนารมณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ได้มีคำสั่งที่ 111/2558 ลงวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2558 แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ดังนี้

(1) เจ้าหน้าที่ส่วนกลาง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ได้แก่

1) ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภทบริหารระดับต้นขึ้นไป ตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับต้นขึ้นไป ตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการขึ้นไป ตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญงานขึ้นไป

2) ลูกจ้างประจำ ตำแหน่งครูฝึกฝีมือแรงงาน ระดับ ช2 ขึ้นไป

3) พนักงานราชการตำแหน่งนักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงาน ตำแหน่งนิติกรหรือตำแหน่งครูฝึกฝีมือแรงงาน ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในราชการส่วนกลางกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนกลางซึ่งไปประจำอยู่ในส่วนภูมิภาค

(2) เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกรุงเทพมหานคร เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่

1) ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการขึ้นไป ตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญงานขึ้นไป

2) ลูกจ้างประจำ ตำแหน่งครูฝึกฝีมือแรงงาน ระดับ ช2 ขึ้นไป

3) พนักงานราชการตำแหน่งนักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานหรือตำแหน่งครูฝึกฝีมือแรงงาน

(3) เจ้าหน้าที่ในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน หรือศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่

1) ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภทบริหารระดับต้นขึ้นไป ตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการขึ้นไป ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงานขึ้นไป

2) ลูกจ้างประจำ ตำแหน่งครูฝึกฝีมือแรงงาน ระดับ ช2 ขึ้นไป

3) พนักงานราชการตำแหน่งนักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงาน ตำแหน่งนิติกรหรือตำแหน่งครูฝึกฝีมือแรงงาน

(4) **ข้าราชการพลเรือนสามัญสังกัดกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน** ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นพนักงานตรวจแรงงานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือเรียกผู้ดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ผู้ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ผู้ประกอบกิจการ ผู้ได้รับหนังสือรับรองการเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ ผู้ประเมิน ผู้ขอรับการประเมิน ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือออกคำสั่งให้บุคคลดังกล่าวส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา

(2) เข้าไปในศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน สถานประกอบกิจการหรือศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ ในระหว่างเวลาทำงานเพื่อตรวจตราและให้คำแนะนำต่อผู้ดำเนินการฝึก ผู้ดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ผู้ประกอบกิจการ ผู้ประเมิน ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

1.16 เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาขอรับบริการในกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ เกี่ยวกับการรับรองความรู้ความสามารถ อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ได้มีคำสั่งกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ที่ 129/2559 ลงวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2559 มอบหมายข้าราชการเป็นนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ดังต่อไปนี้

(1) มอบหมายให้ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน หรือผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเป็นนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ดังนี้

1) ออกหนังสือรับรองเป็นองค์การอาชีพให้แก่องค์การอาชีพที่คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานให้การรับรองการขึ้นทะเบียนแล้ว

2) แจ้งการไม่รับรองเป็นองค์การอาชีพพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือ กรณีคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานพิจารณาไม่รับรองการขึ้นทะเบียนเป็นองค์การอาชีพ

3) ออกสมุดประจำตัว และบันทึกข้อมูลในสมุดประจำตัว

4) พิจารณาคำขอ ออกหนังสือรับรอง ต่ออายุหนังสือรับรอง และออกใบแทนหนังสือรับรองการเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2)

5) พิจารณาคำขอขึ้นทะเบียน ออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน ออกใบแทนหนังสือ

รับรองการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมิน และออกบัตรประจำตัวผู้ประเมิน

6) พิจารณานุญาตให้ใช้เครื่องหมายที่แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ประกอบการซึ่งจ้างงานผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ

7) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ หรือผู้ประเมินปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด กรณีศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถหรือผู้ประเมินปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายและการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัตินั้นสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้

8) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ หรือผู้ประเมินหยุดการดำเนินการจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้องหรือแก้ไขให้ถูกต้องตามคำสั่งของนายทะเบียน กรณีศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถหรือผู้ประเมินปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย และการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัตินั้นสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้

9) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพิกถอนหนังสือรับรองการเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถหรือหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมิน กรณีศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถหรือผู้ประเมินปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย และการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัตินั้นสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้

10) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้สถานประกอบการที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายตามมาตรา 33/1 (3) ที่มีการจ้างงานผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถน้อยกว่าจำนวนที่คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานประกาศกำหนด ให้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือแก้ไขให้ถูกต้องภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่ได้รับคำสั่ง

11) ออกคำสั่งเพิกถอนการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายตามมาตรา 33/1 (3) แก่สถานประกอบการที่ไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือแก้ไขให้ถูกต้องภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่ได้รับคำสั่งของนายทะเบียนกรณีสถานประกอบการที่มีการจ้างงานผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถน้อยกว่าจำนวนที่คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานประกาศกำหนด

12) ออกคำสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ กรณีที่ออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถไม่ถูกต้อง หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 26/10

13) เปรียบเทียบผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย

(2) มอบหมายให้ผู้อำนวยความสะดวกศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกรุงเทพมหานครเป็นนายทะเบียน

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ดังนี้

- 1) ออกสมุดประจำตัว และบันทึกข้อมูลในสมุดประจำตัว
- 2) พิจารณาคำขอ ออกหนังสือรับรอง ต่ออายุหนังสือรับรอง และออกใบแทนหนังสือรับรองการเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2)
- 3) พิจารณาคำขอขึ้นทะเบียน ออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน ออกใบแทนหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมิน และออกบัตรประจำตัวผู้ประเมิน
- 4) พิจารณานุญาตให้ใช้เครื่องหมายที่แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ประกอบการซึ่งจ้างงาน ผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ
- 5) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ หรือผู้ประเมินปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด กรณีศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถหรือผู้ประเมินปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายและการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัตินั้นสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้
- 6) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ หรือผู้ประเมินหยุดการดำเนินการจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้องหรือแก้ไขให้ถูกต้องตามคำสั่งของนายทะเบียน กรณีศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถหรือผู้ประเมินปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย และการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัตินั้นสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้
- 7) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพิกถอนหนังสือรับรองการเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถหรือรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมิน กรณีศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถหรือผู้ประเมินปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย และการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัตินั้นสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้
- 8) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้สถานประกอบการที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายตามมาตรา 33/1 (3) ที่มีการจ้างงานผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถน้อยกว่าจำนวนที่คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานประกาศกำหนด ให้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือแก้ไขให้ถูกต้องภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่ได้รับคำสั่ง
- 9) ออกคำสั่งเพิกถอนการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายตามมาตรา 33/1 (3) แก่สถานประกอบการที่ไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือแก้ไขให้ถูกต้องภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่ได้รับคำสั่งของนายทะเบียนกรณีสถานประกอบการที่มีการจ้างงานผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถน้อยกว่า

จำนวนที่คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานประกาศกำหนด

10) ออกคำสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ กรณีที่ออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถไม่ถูกต้อง หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 26/10

(3) มอบหมายให้ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองความรู้ความสามารถเป็นนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ในการออกสมุดประจำตัว และบันทึกข้อมูลในสมุดประจำตัว

คำสั่งกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ที่ 130/2559 ลงวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2559 มอบอำนาจการดำเนินงานของศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถกลางตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ให้แก่ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกรุงเทพมหานคร หรือผู้อำนวยการสำนักงานรับรองความรู้ความสามารถปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถกลาง ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 แทนอธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ดังต่อไปนี้

- 1) ออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถให้แก่ผู้ผ่านการประเมิน
- 2) ออกใบแทนหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ในกรณีหนังสือรับรองความรู้ความสามารถชำรุดหรือสูญหาย

2. พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456

มีบทบัญญัติควบคุมผู้ที่ทำงานบนเรือในตำแหน่งที่กำหนด จะต้องผ่านการทดสอบและได้รับประกาศนียบัตรรับรองความรู้ความสามารถจึงจะทำงานนั้นได้ มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

2.1 ผู้ที่ทำการในเรือกลไฟ (เรือที่เดินด้วยเครื่องจักร) เรือยนต์ (เรือที่เดินด้วยเครื่องยนต์) เรือเดินทะเล เรือบรรทุกสินค้าขนาด 100 ตาปขึ้นไป (16.8 ตาป = 1 ตันกรอส) ซึ่งทำการติดต่อกับเรือเดินทะเลหรือเรือซึ่งใช้เป็นเรือชูชีพประจำเรือเดินทะเลในตำแหน่งนายเรือ ตันหน สรั่ง (ผู้ทำการควบคุมเรือลำเลียง) ไต้ก๋ง (ผู้ควบคุมเรือใบเดินทะเลที่มีน้ำหนักบรรทุกตั้งแต่ 800 ตาปขึ้นไป) คนถือท้าย (ผู้ควบคุมหรือผู้ถือท้ายหรือคนแจวท้ายของเรือบรรทุกสินค้าที่ทำการติดต่อกับเรือเดินทะเล) ต้องเป็นผู้ที่ผ่านการทดสอบความรู้และได้รับประกาศนียบัตรรับรองความรู้ความสามารถจึงจะทำงานนั้นได้ (มาตรา 277 - 278)

2.2 ให้กรมเจ้าท่า โดยอนุมติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมมีอำนาจออกข้อบังคับเกี่ยวกับการสอบความรู้ของผู้ทำการในเรือในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) การแบ่งชั้นความรู้
- (2) วิธีการสอบความรู้
- (3) หลักสูตร
- (4) คุณสมบัติของผู้สมัครสอบ
- (5) ค่าธรรมเนียมในการสอบ
- (6) การออกประกาศนียบัตรรับรองความรู้ความสามารถ
- (7) รายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับการสอบความรู้ (มาตรา 279)

2.3 ประกาศนียบัตรต้องระบุชื่อ อายุ และตำหนิรูปพรรณของผู้ถือประกาศนียบัตร และข้อความอื่น ๆ ที่จำเป็น และต้องมีรูปถ่ายของผู้ถือประกาศนียบัตรติดไว้ด้วย ประกาศนียบัตรสำหรับคนถือท้ายเรือมีอายุ 3 ปี ตำแหน่งอื่นนอกนั้นให้มีอายุ 5 ปี (มาตรา 280)

2.4 ผู้ทำงานในเรือในตำแหน่งที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีประกาศนียบัตรรับรองความรู้ความสามารถ แต่ฝ่าฝืนทำงานโดยไม่มีประกาศนียบัตรรับรองต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับตั้งแต่ 1,000 - 15,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าทำในขณะที่ประกาศนียบัตรหมดอายุแล้วต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท (มาตรา 282)

2.5 ผู้นำประกาศนียบัตรของผู้อื่นมาใช้หรือแสดงว่าเป็นประกาศนียบัตรของตน หรือจัดหาประกาศนียบัตรมาเพื่อให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.6 ผู้นำร่อง นายเรือ ตันหน สร้าง ใต้กัง นายท้าย คนถือท้าย ตันกล หรือคนใช้เครื่อง ที่ได้รับประกาศนียบัตรหรือใบอนุญาตหย่อนความสามารถ หรือประพฤติน่าสงสัยสมควรแก่หน้าที่ ละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการเดินเรือหรือหน้าที่ของตน ให้เจ้าท่ามีอำนาจที่จะสั่งงดไม่ให้ใช้ประกาศนียบัตร หรือใบอนุญาตที่กำหนดไม่เกินสองปี

ถ้าไม่พอใจคำสั่งให้งดใช้ประกาศนียบัตรหรือใบอนุญาต มีสิทธิที่จะอุทธรณ์ไปยังรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ยภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำสั่ง คำชี้ขาดของรัฐมนตรีนั้นเป็นที่สุด แต่ในระหว่างที่รัฐมนตรียังมีคำสั่งให้งดใช้ประกาศนียบัตรหรือใบอนุญาตมีผลบังคับได้

3. ข้อบังคับกรมเจ้าท่าเกี่ยวกับการทดสอบความรู้ของพนักงานในเรือ พ.ศ. 2557 ลงวันที่ 4 กันยายน 2557

สรุปสาระสำคัญ

3.1 วิธีการสอบความรู้ผู้ทำการในเรือให้กระทำโดยการสอบ (Examination คือ การวัดระดับความรู้ความสามารถโดยการสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ) การประเมิน (Assessment คือ การประเมินความรู้ความสามารถจากผลการสอบ การศึกษาและการฝึกอบรม การฝึกปฏิบัติงาน และการปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด)

ให้อธิบดีกรมเจ้าท่าแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการสอบและการประเมินความรู้ความสามารถทำการในเรือขึ้นคณะหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายการสอบความรู้ จัดทำแผนการสอบความรู้ประจำปี ติดตามและประเมินผลการสอบความรู้ ทบทวนและปรับปรุงนโยบายการสอบความรู้ ทบทวนและเสนอให้มีการแก้ไขกฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ได้ตามมาตรฐานไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในอนุสัญญา และหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องตามที่อธิบดีกรมเจ้าท่ากำหนด (ข้อ 15)

3.2 วิธีการสอบความรู้สำหรับประกาศนียบัตรในฝ่ายเดินเรือและฝ่ายช่างกล ในหมวด 2 (นายเรือและฝ่ายเดินเรือ) หมวด 3 (ฝ่ายช่างกล) ให้กระทำโดยการสอบและการประเมิน ให้อธิบดีกรมเจ้าท่าแต่งตั้งคณะกรรมการสอบและประเมินความรู้ความสามารถขึ้นสองคณะ แยกตามฝ่ายเดินเรือและฝ่ายช่างกล มีอำนาจหน้าที่สอบและประเมินความรู้ความสามารถผู้ขอประกาศนียบัตร กรรมการต้องมีผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ และความชำนาญที่เหมาะสมกับหัวข้อที่จะทำการสอบหรือการประเมินในแต่ละระดับ และต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการสอบและประเมินความรู้ความสามารถผู้ทำงานในเรือ (ข้อ 16) ถ้าสอบไม่ผ่านสามารถสอบแก้ตัวได้ภายในระยะเวลาไม่เกินสองปีนับแต่วันสมัครสอบครั้งแรก (ข้อ 18)

3.3 วิธีการทดสอบความรู้สำหรับผู้ขอประกาศนียบัตรในหมวด 4 (พนักงานวิทยุจีเอ็มดีเอสเอส) หมวด 5 (ผู้ทำการในเรือเฉพาะประเภทได้แก่ เรือบรรทุกน้ำมัน สารเคมี ก๊าซเหลว บรรทุกคนโดยสาร และยานพาหนะล้อเลื่อน) หมวด 6 (การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับสถานการณ์ฉุกเฉิน ความปลอดภัยในการทำงาน การรักษาความปลอดภัย การรักษาพยาบาลและการช่วยชีวิต ให้กระทำโดยการประเมินโดยข้าราชการกรมเจ้าท่าที่อธิบดีกรมเจ้าท่ามอบหมาย (ข้อ 17)

3.4 วิธีการสอบความรู้สำหรับผู้มีสัญชาติไทยที่ได้รับประกาศนียบัตรซึ่งออกโดยรัฐภาคีอื่นเพื่อขอออกประกาศนียบัตร ให้กระทำโดยการประเมิน (ข้อ 20)

3.5 วิธีการสอบความรู้สำหรับผู้มีสัญชาติอื่นที่ได้รับประกาศนียบัตรซึ่งออกโดยรัฐภาคีอื่นเพื่อออกประกาศนียบัตรแสดงความรู้ความสามารถสำหรับนายเรือ นายประจำเรือ และพนักงานวิทยุจีเอ็มดีเอสเอส

และประกาศนียบัตรแสดงความรู้ความชำนาญเรือบรรทุกของเหลวในถังระวางสำหรับนายเรือและนายประจำเรือ ให้กระทำโดยการประเมินโดยข้าราชการกรมเจ้าท่าที่อธิบดีมอบหมาย (ข้อ 21)

3.6 หลักสูตรการศึกษาและหลักสูตรการฝึกอบรมให้เป็นไปตามมาตรฐานความรู้ความสามารถที่กำหนดโดยคณะกรรมการมาตรฐานหลักสูตรที่อธิบดีกรมเจ้าท่าแต่งตั้ง (ข้อ 22 - 23)

3.7 การฝึกอบรมและหลักสูตรการฝึกอบรมสามารถดำเนินการโดยสถานฝึกอบรมที่ได้รับการรับรองจากอธิบดีกรมเจ้าท่า และจัดการฝึกอบรมตามมาตรฐานที่อธิบดีกรมเจ้าท่ากำหนด (ข้อ 25 - 31)

3.8 ผู้ทดสอบความรู้เพื่อรับประกาศนียบัตร ให้ยื่นคำขอพร้อมแนบเอกสาร ดังต่อไปนี้

(1) รูปถ่าย

(2) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาทะเบียนบ้าน

(3) สำเนาประกาศนียบัตรสุขภาพ ซึ่งมีอายุไม่น้อยกว่า 3 เดือน นับจากวันยื่นคำขอ

(4) สำเนาประกาศนียบัตรที่ถืออยู่ (ถ้ามี)

(5) สำเนาวุฒิการศึกษาอันเหมาะสมกับประกาศนียบัตรที่ขอ

(6) สำเนาประกาศนียบัตรการฝึกอบรมอันเหมาะสมกับประกาศนียบัตรที่ขอ
ทั้งนี้ การขอประกาศนียบัตรในระดับบริหาร ต้องมีเอกสารที่แสดงว่าได้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับปฏิบัติการมาประกอบด้วย

(7) ใบรับรองการปฏิบัติงานในทะเล สำหรับตำแหน่งที่กำหนดให้ต้องมีประสบการณ์และต้องเป็นประสบการณ์ทำงานที่ไม่เกิน 5 ปี หรือ 10 ปี นับถึงวันยื่นคำขอ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่กำหนด

(8) หนังสือรับรองความประพฤติ (ข้อ 33)

(9) อธิบดีกรมเจ้าท่าจะออกประกาศนียบัตรเมื่อผู้ขอมีคุณสมบัติ อายุ สุขภาพ การฝึกอบรม และการผ่านการทดสอบ การประเมินว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถตามที่กำหนดแล้ว (ข้อ 37)

4. พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

กำหนดบทบัญญัติควบคุมผู้ขับรถต้องได้รับใบอนุญาตขับรถเพื่อความปลอดภัยสาธารณะบนท้องถนนไว้ในหมวด 3 ใบอนุญาตขับรถตั้งแต่มาตรา 42 - 57 สัตต มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

4.1 ผู้ขับรถต้องได้รับใบอนุญาตขับรถและต้องมีใบอนุญาตขับรถและสำเนาภาพถ่ายใบคู่มือจดทะเบียนรถในขณะขับหรือควบคุมผู้ฝึกหัดขับรถเพื่อแสดงต่อเจ้าพนักงานได้ทันที

4.2 ในกรณีที่มีความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลต่างประเทศว่าด้วยการยอมรับใบอนุญาตขับรถ

ภายในประเทศซึ่งกันและกัน คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และมีใบอนุญาตขับรถที่ออกโดยพนักงานเจ้าหน้าที่หรือสมาคมยานยนต์ที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลของประเทศที่มีความตกลงดังกล่าวกับรัฐบาลไทย อาจใช้ใบอนุญาตขับรถของประเทศนั้นขับรถในราชอาณาจักรได้ตามประเภทและชนิดของรถที่ระบุไว้ในใบอนุญาตขับรถนั้น แต่ต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาและหรือความตกลงที่มีอยู่ระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลของประเทศนั้น ๆ และตามบทบัญญัติทั้งหลายในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ขับรถตามพระราชบัญญัตินี้

4.3 ชนิดของใบอนุญาตขับรถ อายุของใบอนุญาต และอัตราค่าธรรมเนียม

ตารางที่ 3 ชนิดของใบอนุญาตขับรถ

ชนิดของใบอนุญาตขับรถ	อายุ (ปี)	อัตราค่าธรรมเนียม (บาท)
1. ใบอนุญาตขับรถชนิดชั่วคราว		
- ใบอนุญาตขับรถยนต์ชั่วคราว	2	100
- ใบอนุญาตขับรถยนต์สามล้อชั่วคราว	2	50
- ใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลชั่วคราว	2	50
2. ใบอนุญาตขับรถยนต์ส่วนบุคคล	5	500
3. ใบอนุญาตขับรถยนต์สามล้อส่วนบุคคล	5	250
4. ใบอนุญาตขับรถยนต์สาธารณะ	3	300
5. ใบอนุญาตขับรถยนต์สามล้อสาธารณะ	3	150
6. ใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล	5	250
7. ใบอนุญาตขับรถบดถนน	5	250
8. ใบอนุญาตขับรถแทรกเตอร์	5	250
9. ใบอนุญาตขับรถชนิดอื่นนอกจาก (1) ถึง (8)	5	100
10. ใบอนุญาตขับรถตามความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี (ใบอนุญาตขับรถระหว่างประเทศ)	1	500

4.4 การขอรับใบอนุญาตขับรถชนิดชั่วคราว

การขอรับใบขับขีรถยนต์ส่วนบุคคลชั่วคราว ใบขับขีรถยนต์สามล้อส่วนบุคคลชั่วคราว ใบขับขีรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลชั่วคราว (ใบขับขี หมายถึง ใบอนุญาตขับรถ)

คุณสมบัติของผู้ขอรับใบขับขี

(1) มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ถ้าเป็นผู้ขอใบขับขีรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลชั่วคราว สำหรับรถจักรยานยนต์ที่มีขนาดความจุระบอบกลุ่บรวมกับไม่เกิน 110 ลูกบาศก์เซนติเมตร ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์

(2) มีความรู้ความสามารถในการขับรถ

(3) มีความรู้ในข้อบังคับการเดินรถตามพระราชบัญญัติรถยนต์ และตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก

(4) ไม่เป็นผู้มีร่างกายพิการจนเป็นที่เห็นได้ว่าไม่สามารถขับรถได้

(5) ไม่มีโรคประจำตัวที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเห็นว่าอาจเป็นอันตรายขณะขับรถ

(6) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน

(7) ไม่มีใบขับขีรถชนิดเดียวกันอยู่แล้ว

(8) ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกยึดหรือเพิกถอนใบขับขี

หลักฐานประกอบคำขอ

(1) บัตรประชาชนฉบับจริง พร้อมสำเนา

1.1) กรณีชาวต่างชาติให้ยื่นใบสำคัญบัตรประจำตัวคนต่างด้าว หรือหนังสือเดินทาง (PASSPORT) พร้อมสำเนา

1.2) กรณีชาวต่างชาติให้ยื่นใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบอนุญาตการทำงาน (WORK PERMIT) ซึ่งยังไม่สิ้นอายุ

(2) ใบรับรองแพทย์แสดงว่าผู้ขอไม่มีโรคประจำตัวอันอาจเป็นอันตรายขณะขับรถและไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ซึ่งมีอายุใช้ได้ตามที่แพทย์ผู้รับรองกำหนด แต่ต้องออกก่อนวันยื่นคำขอไม่เกิน 1 เดือน

ขั้นตอนการดำเนินการ

(1) ตรวจสอบเอกสาร และออกคำขอ

(2) ทดสอบสมรรถภาพร่างกาย

- ทดสอบการมองเห็นสี ที่จำเป็นในการขับรถ
- ทดสอบสายตาทางลึก
- ทดสอบสายตาทางกว้าง
- ทดสอบปฏิกิริยาเท้า (ความสามารถในการใช้เบรคเท้า)

(3) อบรม (ไม่น้อยกว่า 4 ชั่วโมง)

ผู้ที่มีหลักฐานการรับรองแสดงว่าได้ผ่านการอบรมและจบหลักสูตรการอบรมจากโรงเรียนการขนส่ง กรมการขนส่งทางบก หรือโรงเรียนสอนขับรถที่กรมการขนส่งทางบกรับรองให้ถือว่าผ่านการอบรม และทดสอบ ในกรณีที่กรมการขนส่งทางบกได้ทำความตกลงกับหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนที่มีศักยภาพและมีความพร้อมในการจัดการอบรมตามหลักสูตรที่กรมการขนส่งทางบกกำหนดให้ถือว่าผู้ที่เข้ารับการอบรมและมีหลักฐานแสดงว่าผ่านการอบรมจากหน่วยงานดังกล่าว เป็นผู้ผ่านการอบรมตามกฎหมาย

(4) ทดสอบข้อเขียนผ่านระบบElectronic Examination (E – exam)

(5) ทดสอบขับรถ

(6) ชำระค่าธรรมเนียม/ถ่ายรูปพิมพ์ใบอนุญาต/จ่ายใบขับขี

4.5 การขอรับใบอนุญาตขับรถสาธารณะ (แท็กซี่) รถยนต์สามล้อสาธารณะ และรถจักรยานยนต์สาธารณะ (ขอใหม่)

คุณสมบัติของผู้ขอรับใบขับขีรถสาธารณะ

(1) ต้องได้รับใบขับขีรถยนต์ส่วนบุคคลชั่วคราว ใบขับขีรถยนต์สามล้อส่วนบุคคลชั่วคราว หรือใบขับขีรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลชั่วคราว แล้วแต่กรณี ที่ได้รับมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

(2) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 46 ดังนี้

1) ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 22 ปีบริบูรณ์ สำหรับผู้ขอรับใบขับขีรถสาธารณะและใบขับขีรถยนต์สามล้อสาธารณะ สำหรับผู้ขอรับใบขับขีรถจักรยานยนต์สาธารณะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์

2) มีความรู้ความสามารถในการขับรถ

3) มีความรู้ในข้อบังคับการเดินรถตามพระราชบัญญัติรถยนต์ และตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก

การจราจรทางบก

- 4) ไม่เป็นผู้มีร่างกายพิการจนเป็นที่เห็นได้ว่าไม่สามารถขับรถได้
- 5) ไม่มีโรคประจำตัวที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเห็นว่าอาจเป็นอันตรายขณะขับรถ
- 6) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน
- 7) ไม่มีใบขับขี่รถชนิดเดียวกันอยู่แล้ว
- 8) ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกยึดหรือเพิกถอนใบขับขี่

(3) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ หรือถูกเจ้าพนักงานเปรียบเทียบปรับตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป สำหรับความผิดเกี่ยวกับการขับรถอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ เว้นแต่จะพ้นโทษครั้งสุดท้าย ไม่น้อยกว่า 6 เดือน

- (ก) ฝ่าฝืนสัญญาณจราจรหรือเครื่องหมาย
- (ข) ในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น
- (ค) ในลักษณะกีดขวางการจราจร
- (ง) ใช้ความเร็วเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด
- (จ) โดยประมาทหรือน่าหวาดเสียวอันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน
- (ฉ) โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น

(4) มีสัญชาติไทย

(5) รู้จักถนนและทางหลวงในจังหวัดที่ขอรับใบขับขี่พอสมควร

(6) ไม่เป็นผู้มีโรคติดต่อนำรังเกียจตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(7) ไม่เป็นผู้ติดสุรายาเมาหรือยาเสพติดให้โทษ

(8) ไม่เคยเป็นผู้ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดตามพระราชบัญญัติรถยนต์ หรือความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิต ความผิดต่อร่างกาย ความผิดต่อเสรีภาพ ความผิดฐานยกยอกทรัพย์ ความผิดฐานรับของโจร และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ หรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี ในกรณีที่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามข้อ 8) ต้องพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า

(ก) หกเดือนสำหรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาไม่เกินสามเดือน

(ข) หนึ่งปีสำหรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาไม่เกินสามเดือนในคดีเกี่ยวกับการใช้รถกระทำความผิด หรือ

(ค) หนึ่งปีหกเดือนสำหรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาเกินสามเดือนแต่ไม่เกินสามปี และได้อื่นคำร้องต่อนายทะเบียนโดยชี้แจงถึงเหตุผลที่ตนต้องโทษพร้อมกับแสดงหลักฐานว่าตนเป็นบุคคลที่มีความประพฤติเรียบร้อยควรไว้วางใจให้ขับรถยนต์สาธารณะหรือรถจักรยานยนต์สาธารณะได้ แล้วแต่กรณี ให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนคำร้องดังกล่าว ถ้าเห็นด้วยกับคำร้องก็ให้อำนาจออกใบอนุญาตขับรถให้ ได้โดยมีหน้า 8) มาใช้บังคับ แต่ถ้าไม่เห็นด้วยให้สั่งยกคำร้องและแจ้งให้ผู้ขอทราบ

หลักฐานประกอบคำขอ

(1) ใบขับขีรถยนต์ส่วนบุคคลชั่วคราว ใบขับขีรถยนต์สามล้อส่วนบุคคลชั่วคราว ใบขับขีรถจักรยานยนต์ชั่วคราว ที่ได้รับมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ใบขับขีรถยนต์ส่วนบุคคล ใบขับขีรถยนต์สามล้อส่วนบุคคล ใบขับขีรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล หรือใบแทนใบขับขีรถดังกล่าว พร้อมด้วยสำเนาแล้วแต่กรณี

(2) บัตรประชาชนฉบับจริง พร้อมสำเนา

(3) สำเนาทะเบียนบ้าน

(4) ใบรับรองแพทย์แสดงว่าผู้ขอไม่มีโรคประจำตัวอันอาจเป็นอันตรายขณะขับรถและไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ซึ่งมีอายุใช้ได้ตามที่แพทย์ผู้รับรองกำหนด แต่ต้องออกก่อนวันยื่นคำขอไม่เกิน 1 เดือน

(5) หลักฐานการรับรองซึ่งแสดงว่าผ่านการอบรมและจบหลักสูตรการอบรมจากกรมการขนส่งทางบก หรือโรงเรียนสอนขับรถที่กรมการขนส่งทางบกรับรองตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก (ถ้ามี)

ขั้นตอนการดำเนินการ

(1) ตรวจสอบเอกสาร และออกคำขอ

(2) ทดสอบสมรรถภาพร่างกาย

- ทดสอบการมองเห็นสี ที่จำเป็นในการขับรถ
- ทดสอบสายตาทางลึก
- ทดสอบสายตาทางกว้าง
- ทดสอบปฏิกิริยาเท้า (ความสามารถในการใช้เบรคเท้า)

(3) อบรม 5 ชั่วโมง สำหรับรถยนต์สาธารณะ และรถยนต์สามล้อสาธารณะ และอบรม 3 ชั่วโมง สำหรับรถจักรยานยนต์สาธารณะ

(4) การทดสอบภาคทฤษฎี (ข้อเขียน)

(5) ชำระค่าธรรมเนียม / ถ่ายรูปพิมพ์ใบขับขี่ / จ่ายใบขับขี่

(6) กรณีใบอนุญาตชนิดชั่วคราว หรือชนิดส่วนบุคคล ที่นำมาขึ้นสู่นายเกิน 3 ปี เพิ่มขึ้นตอน การสอบขับรถ

4.6 การขอรับใบอนุญาตขับรถส่วนบุคคล (เปลี่ยนจากชนิดชั่วคราวเป็นชนิด 5 ปี)

การขอรับใบขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคล ใบขับขี่รถยนต์สามล้อส่วนบุคคล หรือใบขับขี่รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล (เปลี่ยนจากชนิดชั่วคราว เป็นชนิด 5 ปี)

คุณสมบัติของผู้ขอรับใบขับขี่

(1) ได้รับใบขับขี่รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ ส่วนบุคคลชั่วคราว มีอายุครบ 2 ปีบริบูรณ์

(2) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 46 ดังนี้

1) มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์

2) มีความรู้ความสามารถในการขับรถ

3) มีความรู้ในข้อบังคับการเดินรถตามพระราชบัญญัติรถยนต์ และตามกฎหมายว่าด้วย

การจราจรทางบก

4) ไม่เป็นผู้มีร่างกายพิการจนเป็นที่เห็นได้ว่าไม่สามารถขับรถได้

5) ไม่มีโรคประจำตัวที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเห็นว่าอาจเป็นอันตรายขณะขับรถ

6) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน

7) ไม่มีใบขับขี่ชนิดเดียวกันอยู่แล้ว

8) ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกยึดหรือเพิกถอนใบขับขี่

(3) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ หรือถูกเจ้าพนักงานเปรียบเทียบปรับตั้งแต่ สองครั้งขึ้นไป สำหรับความผิดเกี่ยวกับการขับรถอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ เว้นแต่จะพ้นโทษครั้งสุดท้าย ไม่น้อยกว่า 6 เดือนแล้ว

(ก) ฝ่าฝืนสัญญาณจราจรหรือเครื่องหมาย

(ข) ในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น

- (ค) ในลักษณะกีดขวางการจราจร
- (ง) ใช้ความเร็วเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด
- (จ) โดยประมาทหรือน่าหวาดเสียวอันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน
- (ฉ) โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น

หลักฐานประกอบคำขอ

- (1) ใบขับขี่รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ ส่วนบุคคลชั่วคราว มีอายุครบ 2 ปีบริบูรณ์
- (2) บัตรประชาชนฉบับจริง พร้อมสำเนา
- (3) ใบรับรองแพทย์แสดงว่าผู้ขอไม่มีโรคประจำตัวอันอาจเป็นอันตรายขณะขับรถและไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ซึ่งมีอายุใช้ได้ตามที่แพทย์ผู้รับรองกำหนด แต่ต้องออกก่อนวันยื่นคำขอไม่เกิน 1 เดือน

ขั้นตอนการดำเนินการ

- (1) ตรวจสอบเอกสาร และออกคำขอ
- (2) ทดสอบสมรรถภาพร่างกาย
 - ทดสอบการมองเห็นสี ที่จำเป็นในการขับรถ
 - ทดสอบสายตาทางลึก
 - ทดสอบสายตาทางกว้าง
 - ทดสอบปฏิกิริยาเท้า (ความสามารถในการใช้เบรกเท้า)
- (3) ชำระค่าธรรมเนียม / ถ่ายรูปพิมพ์ใบขับขี่ / จ่ายใบขับขี่
- (4) กรณีสิ้นอายุเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี เพิ่มขึ้นขั้นตอนทดสอบข้อเขียน
- (5) กรณีสิ้นอายุเกิน 3 ปี เพิ่มขึ้นขั้นตอนอบรม / ทดสอบข้อเขียน / ทดสอบขับรถ

4.7 การต่ออายุใบขับขี่รถส่วนบุคคล (ต่อชนิด 5 ปี เป็นชนิด 5 ปี)

การต่ออายุใบขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคล ใบขับขี่รถยนต์สามล้อส่วนบุคคล หรือใบขับขี่รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล ใบขับขี่รถบดถนน ใบขับขี่รถแทรกเตอร์ หรือใบขับขี่รถชนิดอื่น (ยื่นก่อนใบขับขี่สิ้นอายุ ไม่เกิน 3 เดือน)

คุณสมบัติของผู้ขอรับใบขับขี่

- (1) เป็นผู้ที่ได้รับใบขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคล ใบขับขี่รถยนต์สามล้อส่วนบุคคล ใบขับขี่รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล ใบขับขี่รถบดถนน ใบขับขี่รถแทรกเตอร์ หรือใบขับขี่รถชนิดอื่นอยู่เดิมแล้ว
- (2) ผู้ขอยังคงมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้ถือใบขับขี่ชนิดนั้น ๆ

หลักฐานประกอบคำขอ

- (1) ใบขับขี่เดิม หรือใบแทน
- (2) บัตรประชาชนฉบับจริง พร้อมสำเนา

ขั้นตอนการดำเนินการ

- (1) ตรวจสอบเอกสาร และออกคำขอ
- (2) ทดสอบสมรรถภาพร่างกาย
 - ทดสอบการมองเห็นสี ที่จำเป็นในการขับรถ
 - ทดสอบสายตาทางลึก
 - ทดสอบสายตาทางกว้าง
 - ทดสอบปฏิกิริยาเท้า (ความสามารถในการใช้เบรคเท้า)
- (3) อบรม 1 ชั่วโมง
- (4) ชำระค่าธรรมเนียม / ถ่ายรูปพิมพ์ใบขับขี่ / จ่ายใบขับขี่
- (5) กรณีใบอนุญาตสิ้นอายุเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี เพิ่มขั้นตอนการสอบข้อเขียน
- (6) กรณีใบอนุญาตสิ้นอายุเกิน 3 ปี เพิ่มขั้นตอนการสอบข้อเขียน และการสอบขับรถ และไปรับรองแพทย์

4.8 การต่ออายุใบอนุญาตขับรถยนต์สาธารณะ(รถแท็กซี่) รถยนต์สามล้อสาธารณะและรถจักรยานยนต์สาธารณะ

การต่ออายุใบอนุญาตขับรถยนต์สาธารณะ ใบอนุญาตขับรถยนต์สามล้อสาธารณะ หรือใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์สาธารณะ (ยื่นก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุไม่เกิน 3 เดือน)

หลักฐานประกอบคำขอ

- (1) ใบอนุญาตขั้บรยยนต์สาธารณะ ใบอนุญาตขั้บรยยนต์สามล้อสาธารณะ ใบอนุญาตขั้บรถจักรยานยนต์สาธารณะ หรือใบแทนใบอนุญาตขั้บรถดังกล่าว พร้อมด้วยภาพถ่าย แล้วแต่กรณี
- (2) บัตรประชาชนหรือบัตรอื่นที่ใช้แทนบัตรประชาชน พร้อมภาพถ่าย
- (3) ภาพถ่ายหรือสำเนาทะเบียนบ้าน
- (4) ใบรับรองแพทย์แสดงว่าผู้ขอไม่มีโรคประจำตัวอันอาจเป็นอันตรายขณะขั้บรถ และไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ซึ่งเสียอายุใช้ได้ตามที่แพทย์ผู้รับรองกำหนด แต่ต้องออกก่อนวันยื่นคำขอไม่เกิน 1 เดือน
- (5) รูปถ่าย ขนาด 3 x 4 เซนติเมตร จำนวน 2 รูป ซึ่งเป็นรูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวกหรือแว่นตาสีเข้ม และไม่ใส่ผ้าคลุมใบหน้าหรือโอปกุศริษะ เว้นแต่ผู้ซึ่งมีความจำเป็นตามศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมของศาสนาของตน และถ่ายก่อนวันยื่นคำขอไม่เกิน 6 เดือน (เฉพาะกรณีของผู้ต้องการทำใบอนุญาตขั้บรถรูปแบบเดิม)
- (6) หลักฐานการรับรองซึ่งแสดงว่าผ่านการอบรมและจบหลักสูตรการอบรมจากกรมการขนส่งทางบก หรือโรงเรียนสอนขั้บรถที่กรมการขนส่งทางบกรับรองตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก (ถ้ามี)

ขั้นตอนการดำเนินการ

- (1) ตรวจสอบเอกสาร และออกคำขอ
- (2) ทดสอบสมรรถภาพร่างกาย
 - ทดสอบการมองเห็นสี ที่จำเป็นในการขั้บรถ
 - ทดสอบสายตาทางลึก
 - ทดสอบสายตาทางกว้าง
 - ทดสอบปฏิกิริยาเท้า (ความสามารถในการใช้เบรคเท้า)
- (3) อบรม 1 ชั่วโมง
- (4) ชำระค่าธรรมเนียม / ถ่ายรูปพิมพ์ใบอนุญาต / จ่ายใบอนุญาตขั้บรถ
- (5) ตรวจสอบความประพฤติหรือประวัติอาชญากร ไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรณีบุคคลทั่วไป/หนังสือรับรองความประพฤติให้ผู้ขอเข้าไปให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ขอรับใบอนุญาต ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกอง หรือเทียบเท่ารับรองความประพฤติหรือประวัติอาชญากร

(6) กรณีใบอนุญาตขับรถสาธารณะที่นำมายื่น ลื่นอายุเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี เพิ่มขึ้นขั้นตอนการสอบข้อเขียน

(7) กรณีใบอนุญาตสาธารณะที่นำมายื่น ลื่นอายุเกิน 3 ปี เพิ่มขึ้นขั้นตอนการสอบข้อเขียนและการสอบขับรถ

4.9 ผู้ใดได้รับใบอนุญาตขับรถประเภทใดแล้ว หากปรากฏในภายหลังว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้สำหรับผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถประเภทนั้นให้นายทะเบียน (ข้าราชการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียน) สั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับรถนั้น

4.10 ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตขับรถฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับรถได้คราวละไม่เกินหกเดือน

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตขับรถยนต์สาธารณะหรือรถจักรยานยนต์สาธารณะกระทำความผิดในกรณีดังต่อไปนี้ นายทะเบียนจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับรถเสียก็ได้

(1) กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ซ้ำในข้อหาเดียวกับความผิดครั้งก่อนภายในเวลาหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ความผิดครั้งก่อนเกิดขึ้น

(2) ไม่มารายงานตนต่อนายทะเบียนตามที่นายทะเบียนสั่งเป็นหนังสือไปแล้วไม่น้อยกว่าสองครั้งโดยมีระยะเวลาห่างกันไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือน ทั้งนี้โดยไม่มีเหตุสมควร

(3) เรียกเก็บค่าโดยสารหรือค่าบริการอื่นเกินกว่าอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

4.11 ผู้ซึ่งถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับรถมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่ออธิบดี (อธิบดีกรมการขนส่งทางบก) ได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งจากนายทะเบียน

ให้อธิบดีวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับหนังสืออุทธรณ์ ถ้าไม่มีวินิจฉัยชี้ขาดภายในเวลาดังกล่าวให้ถือว่าอธิบดีวินิจฉัยไม่ให้พักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับรถตามหนังสืออุทธรณ์ของผู้ขับรถ

คำสั่งของอธิบดีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับรถ

บทที่ 4

ประเด็นปัญหา การวิเคราะห์มาตรการและแนวทางในการพัฒนาระบบ การรับรองความรู้ความสามารถ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2557 มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 90 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป ดังนั้นพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2558 แต่โดยเหตุที่ได้มีการออกประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง กำหนดสาขาอาชีพ ที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะซึ่งต้องดำเนินการโดยผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ลงวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2558 กำหนดให้สาขาอาชีพช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์เฉพาะช่างไฟฟ้าภายในอาคาร เป็นสาขาอาชีพที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะซึ่งต้องดำเนินการโดยผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ซึ่งในประกาศนี้กำหนดให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 365 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เงื่อนไขของการบังคับใช้กฎหมายจึงถูกกำหนดโดยประกาศฉบับนี้ซึ่งจะมีผลใช้บังคับในวันที่ 26 ตุลาคม 2559 เป็นต้นไป ดังนั้นในช่วงเวลานับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2557 เป็นต้นมาจนถึงวันที่ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง กำหนดสาขาอาชีพที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะ ซึ่งต้องดำเนินการโดยผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2558 ซึ่งกำหนดให้ผู้ที่จะประกอบอาชีพสาขาช่างไฟฟ้าภายในอาคาร นับตั้งแต่วันที่ 26 ตุลาคม 2559 เป็นต้นไปต้องมีหนังสือรับรองความรู้ความสามารถนั้นจึงเป็นช่วงเวลาแห่งการเตรียมความพร้อมของทุกฝ่าย

1. การเตรียมความพร้อมของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานรองรับการรับรองความรู้ความสามารถ

กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับระบบการรับรองความรู้ความสามารถ โดยผู้ขอรับการประเมิน ขณะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายเป็นเจ้าภาพขออนุมัติจัดประชุมจำนวน 6 ครั้ง เพื่อเตรียมการรองรับการดำเนินการ โดยสรุปดังนี้

1.1) การออกกฎหมายลำดับรองจำนวน 20 ฉบับ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ รายละเอียดในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนระบบการรับรองความรู้ความสามารถโดยผู้ขอรับการประเมินขณะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย ในฐานะเจ้าของเรื่องและฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการกลั่นกรองร่างกฎหมาย

ลำดับรองซึ่งออกตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ดำเนินการยกร่างและดำเนินการตามขั้นตอนการออกกฎหมายจนมีผลบังคับใช้ ดังนี้

- 1) ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง สาขาอาชีพ ตำแหน่งงาน หรือลักษณะงานที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะ หรือต้องใช้ผู้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งต้องดำเนินการโดยผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ
- 2) กฎกระทรวง การยื่นคำขอ การออกหนังสือรับรอง การขอต่ออายุหนังสือรับรองและการออกไปแทนหนังสือรับรองการเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ พ.ศ. 2559
- 3) กฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมของศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถกลาง และศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) ที่เป็นหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2559
- 4) กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการรับรองความรู้ความสามารถ พ.ศ. 2559
- 5) ระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนองค์กรอาชีพ ผู้แทนฝ่ายนายจ้าง และผู้แทนฝ่ายลูกจ้างเป็นกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2558
- 6) ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรับรองเป็นองค์กรอาชีพ และประกาศหน่วยงานของรัฐที่จะขอรับรองเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ
- 7) ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง กำหนดประเภท ขนาด และท้องที่ ที่ผู้ประกอบการต้องส่งเงินสมทบเข้ากองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน
- 8) ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินเงินสมทบหรือเงินเพิ่ม พ.ศ. 2558
- 9) ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ของผู้ประกอบการกิจการที่ไม่ต้องส่งเงินสมทบเข้ากองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน
- 10) ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง สาขาอาชีพที่จะส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน
- 11) ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง อัตราค่าบริการของศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) ที่เป็นองค์กรอาชีพ
- 12) ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน ว่าด้วยค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นของผู้ประเมินที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถกลาง พ.ศ. 2558

13) ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง แบบสมุดประจำตัว หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการออกสมุดประจำตัว และการบันทึกข้อมูล

14) ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง แบบบัตรประจำตัวผู้ประเมิน

15) ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำขอ การประเมิน การออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ อายุหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ และการออกไปแทนหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ

16) ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้ประเมิน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำขอขึ้นทะเบียน การออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน การออกไปแทนหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน และอายุหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมิน

17) ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดจำนวนการจ้างงาน ผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถของผู้ประกอบกิจการที่ได้รับสิทธิและประโยชน์

18) ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ รายงานผลการดำเนินงานของศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ ตามมาตรา 26/4 (2)

19) ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง แบบของเครื่องหมาย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาตและการใช้เครื่องหมายที่แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ประกอบกิจการ ซึ่งจ้างงานผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ

20) คำสั่งกระทรวงแรงงาน ที่ 111/2558 เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545

1.2) กำหนดรูปแบบ จัดทำแบบฟอร์มคำขอต่าง ๆ ของสมุดประจำตัว หนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ใบอนุญาตเป็นศูนย์ประเมิน ใบอนุญาตเป็นผู้ประเมิน เครื่องหมายผู้ประกอบกิจการที่จ้างงานผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ฯลฯ

1.3) กำหนดหลักเกณฑ์เปรียบเทียบปรับ จัดทำคู่มือการเปรียบเทียบปรับ กำหนดหลักเกณฑ์ การตรวจ จัดทำคู่มือการตรวจ คำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ การออกบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่

1.4) การวางระบบฐานข้อมูลเพื่อรองรับกิจกรรมต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ เพื่อประโยชน์ ในการวิเคราะห์วางแผนปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความสมบูรณ์ต่อไป

1.5) การประชาสัมพันธ์เผยแพร่กฎหมาย ตั้งแต่เจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานเอง ภาครัฐ

ภาคเอกชน องค์กรอาชีพต่าง ๆ และผู้ประกอบการอาชีพ โดยการจัดอบรม บรรยาย จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ

1.6) กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้มีคำสั่งที่ 54/2558 ลงวันที่ 15 มกราคม 2558 จัดตั้งสำนักงานรับรองความรู้ความสามารถขึ้นเป็นหน่วยงานภายในขึ้นตรงต่ออธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยเพื่อพัฒนาระบบและรูปแบบการประเมินเพื่อรับรองความรู้ความสามารถ
- (2) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำและพัฒนาระบบการประเมินเพื่อรับรองความรู้ความสามารถ
- (3) ส่งเสริมให้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ และการขอรับสิทธิและประโยชน์ของผู้ประกอบกิจการที่จ้างงานผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ
- (4) ติดตาม กำกับดูแลการดำเนินการของศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ และผู้ประเมิน
- (5) สำรวจ รวบรวมข้อมูลและเป็นศูนย์กลางข้อมูลเกี่ยวกับสาขาอาชีพ ตำแหน่งงานหรือลักษณะงาน ที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะหรือต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ
- (6) เป็นศูนย์กลางข้อมูลการบันทึกประวัติของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา การฝึกอบรม การสัมมนา การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน การประกอบอาชีพ การทำงานที่ผ่านมา หรือกรณีอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพหรือการจ้างงาน
- (7) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ สถานประกอบกิจการของเอกชนและองค์กรอาชีพ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการเกี่ยวกับการรับรองความรู้ความสามารถ
- (8) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการรับรองความรู้ความสามารถ โดยให้กองการเจ้าหน้าที่จัดสรรอัตราค่าจ้างสำหรับปฏิบัติงานในสำนักงานรับรองความรู้ความสามารถ ดังนี้

- ผู้อำนวยการ 1 ตำแหน่ง
- ข้าราชการ 6 ตำแหน่ง
- พนักงานราชการ 3 ตำแหน่ง
- ลูกจ้างประจำ 1 ตำแหน่ง

1.7) ปัจจุบันกระบวนการรับรองความรู้ความสามารถ สามารถขับเคลื่อนได้แล้ว ดังนี้

- (1) ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถกลาง คือ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สามารถให้บริการในการประเมินเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถได้แล้วทั้ง 77 จังหวัด

- (2) เมืองคักรอาชีพอจดทะเบียนเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) แล้วจำนวน 2 แห่ง
- (3) มีผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมินทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวน 818 คน
- (4) มีศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่จดทะเบียนกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงานแล้ว 270 แห่ง
- (5) มีผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานสาขาอาชีพช่างไฟฟ้าภายในอาคารจำนวน 37,187 คน
- (6) มีผู้ผ่านการประเมินและได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถแล้วจำนวน 951 คน
- (ข้อมูล ณ 29 สิงหาคม 2559)

2. ประเด็นปัญหาการรับรองความรู้ความสามารถ

ในการดำเนินการขับเคลื่อนระบบการรับรองความรู้ความสามารถที่ผ่านมาได้พบกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ ทั้งที่เป็นปัญหอันเกิดจากบทบัญญัติของกฎหมาย และประเด็นปัญหาในทางปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ในประเด็นการประเมินเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ซึ่งจะต้องประเมินใน 3 ส่วน หลักเกณฑ์การประเมินในส่วนแรกซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่สุด คือ ต้องผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติในสาขานั้น ซึ่งถ้าผ่านในส่วนนี้จะได้คะแนนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50 เรื่องการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาตินี้ประเด็นปัญหาอยู่ที่ผู้เข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติแล้วไม่ผ่าน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประกอบการอาชีพที่ไม่ได้จบในระบบอาชีวศึกษา หรือไม่ได้เป็นผู้เข้ารับการฝึกของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน แต่จะเป็นผู้ประกอบการอาชีพที่เกิดจากการสังสมประสบการณ์ในการทำงาน
- 2) ปัญหาการกำหนดขอบเขตของงานในสาขาช่างไฟฟ้าภายในอาคาร ว่ามีลักษณะของการทำงานอย่างไรจึงจะถือว่าเป็นช่างไฟฟ้าภายในอาคารที่จะต้องมียกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถจึงจะทำงานสาขานี้ได้
- 3) การประเมินเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถนั้น มีผู้แสดงความเห็นว่าในส่วนของการวัดค่าทักษะฝีมือความรู้ความสามารถนั้น ไม่ควรกำหนดให้เป็นการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติเท่านั้น แต่ควรกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมให้เป็นการฝึกอบรมได้ด้วย
- 4) อายุของหนังสือรับรองความรู้ความสามารถตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน ไม่ได้กำหนดอายุไว้ แต่กฎหมายลำดับรองกำหนดให้มีอายุ 3 ปี ซึ่งมีผู้เห็นว่าน้อยเกินไป ทำให้ต้องเป็นภาระแก่ผู้ประกอบการที่ต้องรีบขอใบรับรองใหม่ในระยะเวลาที่สั้นเกินไป

5) ประเด็นคนต่างด้าวจะขอหนังสือรับรองความรู้ความสามารถตามพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ ได้หรือไม่ และใบ License ที่ได้รับตามกฎหมายของประเทศอื่นนั้นจะมาใช้ในประเทศไทยได้หรือไม่ หรือหนังสือรับรองความรู้ความสามารถของประเทศไทยจะไม่ใช่ในประเทศอื่น ๆ ได้หรือไม่

6) ประเด็นเรื่องค่าธรรมเนียมการประเมินและค่าทดสอบ ซึ่งตามมาตรา 27 (3/1) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ กำหนดให้ต้องส่งเข้ากองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน ปัญหานี้ต้องแยกพิจารณาเป็น 2 ประเด็น คือ

(1) เรื่องค่าธรรมเนียม เป็นกรณีของการประเมินความรู้ความสามารถเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถหากเก็บค่าธรรมเนียมได้ต้องส่งเป็นรายได้กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานซึ่งเรื่องนี้จะมีผลกระทบต่อศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) ที่เป็นหน่วยงานของภาครัฐอื่นที่มาขอจดทะเบียนเป็นศูนย์ประเมินเครือข่ายของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานตามกฎหมายนี้ หากดำเนินการประเมินแล้วค่าธรรมเนียมที่ได้รับจะต้องส่งเข้ากองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งแทนที่จะสามารถเก็บเข้าเป็นรายได้นอกงบประมาณของหน่วยงานหรือส่งเข้าเป็นรายได้ของแผ่นดิน กลับต้องส่งเข้ากองทุน ซึ่งจะเป็นผลให้ไม่เป็นการจูงใจให้มีหน่วยงานของภาครัฐอื่นใดประสงค์จะมาขอจดทะเบียนเป็นศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามกฎหมายนี้

(2) เรื่องค่าทดสอบ เป็นกรณีของการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ต้องส่งเข้าเป็นรายได้ของกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานเช่นเดียวกัน อันจะมีผลกระทบต่อศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติที่มาขอจดทะเบียนเป็นศูนย์เครือข่ายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ หากดำเนินการทดสอบมาตรฐานให้แก่ผู้มาขอทดสอบแล้ว ค่าทดสอบที่ได้รับต้องส่งเข้ากองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งไม่เป็นการจูงใจให้มีหน่วยงานใดประสงค์จะมาขอจดทะเบียนเป็นศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ

7) ในส่วนของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานจะมีปัญหาในเรื่องของบุคลากรซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอ เนื่องจากภารกิจนี้เป็นการกิจใหม่ที่กฎหมายให้อำนาจแก่กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และในอนาคตจะต้องมีการประกาศขยายสาขาอาชีพอื่น ๆ ที่ต้องควบคุมต่อไปอีก ในช่วงเริ่มต้นนี้การดำเนินการจึงอาจยังไม่คล่องตัวเท่าที่ควร

3. วิเคราะห์แนวทางในการออกใบอนุญาตการประกอบอาชีพในกฎหมายไทย

แนวทางในการออกใบอนุญาตการประกอบอาชีพในกฎหมายไทย ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมาย 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 และพระราชบัญญัติรถยนต์

พ.ศ. 2522 เมื่อเทียบกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 พบว่า ในประเด็นหลักจะมีความคล้ายกัน แต่มีประเด็นย่อยและประเด็นอื่น ๆ ที่แตกต่างกันบ้าง ดังนี้

3.1 ชื่อเรียกของใบอนุญาต ในพระราชบัญญัติการเดินเรือฯ จะเรียกว่าประกาศนียบัตร ในพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ เรียกว่า ใบอนุญาตขับรถ และในพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ เรียกว่าหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ดังนั้น เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ จะขอเรียกในภาพรวมว่า “ใบอนุญาต” ซึ่งในต่างประเทศจะเรียกว่า License

3.2 การกำหนดอาชีพหรือตำแหน่งที่ต้องมีใบอนุญาต กฎหมายทั้งสามฉบับ คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมฯ พระราชบัญญัติการเดินเรือฯ และพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ ต่างมีการกำหนดสาขาอาชีพหรือตำแหน่งงานที่ต้องมีใบอนุญาตจึงจะทำงานนั้นได้ กล่าวคือในพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ กำหนดให้สาขาช่างไฟฟ้าภายในอาคารเป็นสาขาที่ต้องมีใบรับรองความรู้ความสามารถ ในพระราชบัญญัติการเดินเรือฯ กำหนดให้ผู้ที่ทำการในเรือกลไฟ (เรือที่เดินด้วยเครื่องจักร) เรือยนต์ เรือเดินทะเล เรือบรรทุกสินค้าขนาด 6 ตันกรอสขึ้นไป ซึ่งทำการติดต่อกับเรือเดินทะเลหรือเรือซึ่งใช้เป็นเรือชูชีพประจำเรือเดินทะเล ในตำแหน่งนายเรือ ตันหน สร้าง ใต้กัง คนถือท้าย ต้องเป็นผู้ที่ผ่านการทดสอบความรู้และได้รับประกาศนียบัตรรับรองความรู้ความสามารถจึงจะทำงานนั้นได้ และในพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ มีการกำหนดให้ผู้ขับรถต้องมีใบอนุญาตตลอดจนมีการระบุประเภทของรถที่จะต้องขอใบอนุญาตขับรถไว้ด้วย

3.3 การแบ่งระดับทักษะความรู้ ความสามารถ หรือระดับชั้นความรู้ของอาชีพหรือตำแหน่งงานที่ต้องมีใบอนุญาต ประเด็นนี้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ ที่กำหนดให้การขอหนังสือรับรองความรู้ความสามารถจะต้องผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติก่อน โดยมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาตินั้นกำหนดไว้ 3 ระดับ แต่การขอหนังสือรับรองความรู้ความสามารถถือเอาเกณฑ์ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติระดับที่ 1 เท่านั้น และในพระราชบัญญัติการเดินเรือฯ ก็มีการแบ่งชั้นความรู้เช่นกัน ให้จำแนกตามชั้นของประกาศนียบัตรตามขนาดของเรือ แต่ในพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ ไม่มีการกำหนดชั้นความรู้ไว้

3.4 การกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการเดินเรือฯ และพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ ถึงคุณสมบัติของผู้ที่จะขอใบอนุญาต ในพระราชบัญญัติการเดินเรือฯ ได้กำหนดคุณสมบัติว่าต้องเป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย หรือเป็นผู้มีสัญชาติอื่นที่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมเจ้าท่า เป็นผู้ได้รับประกาศนียบัตรสุขภาพ และคุณสมบัติอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในแต่ละตำแหน่งที่ขอรับใบอนุญาต ฯลฯ

เป็นต้น ในพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ ได้กำหนดคุณสมบัติผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถในเรื่องของอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ กรณีขอใบอนุญาตขับรถส่วนบุคคล และอายุไม่ต่ำกว่า 22 ปีบริบูรณ์ กรณีขอรับใบอนุญาตขับรถสาธารณะ กำหนดคุณสมบัติในเรื่องสุขภาพร่างกายไม่เป็นผู้พิการ ไม่มีโรคประจำตัวที่อาจเป็นอันตรายในขณะที่ขับรถ ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ตลอดจนไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก นอกจากนี้ยังมีการกำหนดคุณสมบัติอื่น ๆ ที่แตกต่างกันไปในการขอใบอนุญาตขับรถแต่ละประเภท แต่ในพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ ไม่มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถไว้ เหตุผลเนื่องจากการเป็นการออกกฎหมายครั้งแรกในการควบคุมผู้ประกอบการอาชีพ กฎหมายเน้นในเรื่องของการวัดทักษะฝีมือ ความรู้ความสามารถของผู้ประกอบอาชีพเป็นสำคัญ หากกำหนดคุณสมบัติที่มากเกินไป อาจมีผลให้ไม่สามารถประกอบอาชีพที่เคยทำอยู่ได้ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อรายได้ในการหาเลี้ยงชีพตนเอง และครอบครัว

3.5 การกำหนดหลักเกณฑ์ในการขอใบอนุญาต กฎหมายทั้ง 3 ฉบับต่างมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการขอใบอนุญาตไว้ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในประการสำคัญที่ควรพิจารณา ดังนี้

- (1) การทดสอบ คือ คือการวัดระดับความรู้ความสามารถโดยการสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
- (2) การฝึกอบรม ทั้งภาคทฤษฎี และฝึกปฏิบัติ และผ่านการวัดความรู้จากการฝึกอบรมดังกล่าว
- (3) ประสพการณ์ มีประสพการณ์ในการทำงานในสาขาที่เกี่ยวข้อง

ในพระราชบัญญัติการเดินเรือฯ จะมีการกำหนดหลักเกณฑ์การขอใบอนุญาตไว้ทั้ง 3 ประการดังกล่าว ซึ่งเรียกโดยรวมว่าการสอบความรู้ บางตำแหน่ง เช่น ตำแหน่งนายเรือ และตำแหน่งในฝ่ายช่างกล จะต้องทดสอบความรู้ทั้งโดยการสอบ การฝึกอบรม และมีประสพการณ์การปฏิบัติงานในทะเล บางตำแหน่ง เช่น พนักงานวิทยุเอ็มดีเอสเอส ให้กระทำโดยการประเมิน (การฝึกอบรม การฝึกปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด) เท่านั้น

ในพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ การขอใบอนุญาตขับรถยนต์ส่วนบุคคลชั่วคราวกับการขอใบอนุญาตขับรถสาธารณะต่าง ๆ กรณีขอครั้งแรกจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมและผ่านการวัดความรู้ภาคทฤษฎีแล้วจึงมาทดสอบการขับรถในภาคปฏิบัติ และกรณีขอเปลี่ยนใบอนุญาตขับรถจากชนิดชั่วคราวเป็นชนิด 5 ปี และการขอต่ออายุใบอนุญาตขับรถประเภทอื่น ๆ กระทำโดยการทดสอบสมรรถภาพร่างกายในเรื่องสายตา การมองเห็น ความสามารถในการใช้เบรกเท้า เท่านั้น

ในพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ การออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถกำหนดให้ดำเนินการใน 3 ส่วน ส่วนที่ 1 ต้องผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติในสาขาอาชีพนั้น ๆ เพื่อวัดค่าทักษะฝีมือ

ความรู้ความสามารถ ส่วนที่ 2 เป็นการพิจารณาประสบการณ์ในการทำงานในสาขาที่เกี่ยวข้อง และส่วนที่ 3 พิจารณาจากลักษณะส่วนบุคคลที่แสดงถึงศักยภาพในการประกอบอาชีพ ซึ่งในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เป็นเรื่องการประเมินโดยผู้ประเมินดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้นหลักเกณฑ์การออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถตามพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ จึงมีในประเด็นการทดสอบและประสบการณ์ แต่ยังไม่มีการฝึกอบรม

3.6 ค่าธรรมเนียมในการขอใบอนุญาต มีการกำหนดค่าธรรมเนียมไว้ในกฎหมายทั้ง 3 ฉบับ โดยพระราชบัญญัติการเดินเรือฯ กำหนดการเก็บค่าธรรมเนียมไว้ทั้งหมด 29 รายการ โดยแยกเป็นการขอใบอนุญาตของฝ่ายการเดินเรือ 13 รายการ ฝ่ายช่างกล 9 รายการ และค่าธรรมเนียมกรณีอื่น ๆ 7 รายการ ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ กำหนดเก็บค่าธรรมเนียมการขอใบอนุญาตขับรถไว้ 34 รายการ และพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ กำหนดค่าธรรมเนียมไว้ 12 รายการ

3.7 การกำหนดหลักเกณฑ์การขอใบอนุญาตของคนต่างด้าว มีการกำหนดไว้ในกฎหมาย 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติการเดินเรือฯ ซึ่งกำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ใน 2 กรณี คือ กรณีหนึ่งเป็นกรณีที่ขอใบอนุญาตใหม่ กฎหมายให้สิทธิผู้มีสัญชาติอื่นที่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมเจ้าท่า สามารถยื่นคำขอได้ และอีกประการหนึ่งคือ กรณีผู้มีสัญชาติอื่นถือประกาศนียบัตรแสดงความรู้ความสามารถสำหรับนายเรือ นายประจำเรือ และพนักงานวิทยุเอ็มดีเอสเอส และประกาศนียบัตรแสดงความรู้ความชำนาญเรือบรรทุกของเหลวในถังระวางสำหรับนายเรือและนายประจำเรือที่ออกโดยรัฐภาคีอื่น หากประสงค์ขอรับประกาศนียบัตรในชั้นเดียวกันหรือชั้นต่ำกว่าเพื่อทำการในเรือไทย ให้ยื่นคำร้องที่กรมเจ้าท่าพร้อมเอกสารหลักฐานที่กำหนด รวมทั้งเอกสารรับรองจากบริษัทว่าจะมีการจ้างเพื่อลงทำการในเรือไทย

ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ ได้กำหนดไว้ใน 2 กรณี เช่นกัน คือ กรณีแรกเป็นการขอใบอนุญาตขับรถใหม่ให้ยื่นใบสำคัญบัตรประจำตัวคนต่างด้าว หรือหนังสือเดินทาง (PASSPORT) พร้อมสำเนาและยื่นใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบอนุญาตทำงาน (WORK PERMIT)

ในส่วนของพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ ไม่ได้กำหนดเรื่องสัญชาติของผู้ยื่นคำขอไว้ว่าต้องเป็นสัญชาติไทยเท่านั้น แต่ในกฎหมายก็ไม่ได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ชัดเจน การตีความจึงหมายความว่าไม่ได้ห้ามคนต่างด้าวที่จะยื่นคำขอประเมินเพื่อขอรับรองความรู้ความสามารถแต่ประการใด

3.8 การพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต การสั่งงดไม่ใช้ใบอนุญาต ในเรื่องนี้กฎหมายทั้ง 3 ฉบับ มีการกำหนดแตกต่างกันไป กล่าวคือในพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ กำหนดเฉพาะเหตุการณ์เพิกถอน

หนังสือรับรองความรู้ความสามารถให้เพิกถอนได้ในกรณีการออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ
ดำเนินการโดยไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือ กำหนดเฉพาะ
กรณีการสั่งดไม่ให้ใช้ใบอนุญาตในกรณีผู้นำร่อง นายเรือ ตันหน ไต้ก๋ง นายท้าย คนถือท้าย ตันกล หรือคน
ใช้เครื่อง ที่ได้รับประกาศนียบัตรหรือใบอนุญาตหย่อนความสามารถ หรือประพจน์ไม่สมควรแก่หน้าที่
ละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการเดินเรือหรือหน้าที่ของตนให้เจ้าท่ามีอำนาจที่จะสั่งด
ไม่ให้ใช้ประกาศนียบัตรหรือใบอนุญาตมีกำหนดไม่เกิน 2 ปี ส่วนพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ ได้กำหนดไว้ทั้ง
กรณีพักใช้ใบอนุญาตขับรถ กรณีเพิกถอนใบอนุญาตขับรถด้วย การสั่งพักใช้ใบอนุญาตจะดำเนินการ
เมื่อปรากฏในภายหลังว่าผู้ได้รับใบอนุญาตขับรถขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด
ส่วนในกรณีเพิกถอนใบอนุญาตขับรถขณะนั้นกระทำได้ใน 3 กรณี คือ 1) กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ
รถยนต์ฯ ซ้ำในข้อหาเกี่ยวกับความผิดครั้งก่อนภายในเวลาหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ความผิดครั้งก่อนเกิดขึ้น
2) ไม่มารายงานตัวต่อนายทะเบียนตามที่นายทะเบียนสั่งเป็นหนังสือไปแล้วไม่น้อยกว่าสองครั้งโดยมี
ระยะเวลาห่างกันไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือนโดยไม่มีเหตุสมควร 3) เรียกเก็บค่าโดยสารหรือค่าบริการเกินกว่า
ที่กฎหมายกำหนด

3.9 การอุทธรณ์ในกรณีถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต และการสั่งดไม่ให้ใช้
ใบอนุญาต กรณีพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ ไม่ได้ให้สิทธิในการอุทธรณ์แก่ผู้ที่ถูกเพิกถอนหนังสือรับรองความรู้
ความสามารถ แต่ในพระราชบัญญัติการเดินเรือฯ และพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ ได้ให้สิทธิในการอุทธรณ์ไว้
แต่มีความแตกต่างกันในรายละเอียดบ้าง กล่าวคือในพระราชบัญญัติการเดินเรือฯ ให้อุทธรณ์ไปยัง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง คำชี้ขาดของรัฐมนตรี
ให้เป็นที่สุด แต่ในระหว่างที่รัฐมนตรียังมีได้ชี้ขาดคำสั่งที่ให้ดใช้ประกาศนียบัตรหรือใบอนุญาตมีผลบังคับได้
ในส่วน of พระราชบัญญัติรถยนต์ฯ ให้อุทธรณ์ไปยังอธิบดีกรมการขนส่งทางบกภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่
ได้รับแจ้งคำสั่ง ให้อธิบดีกรมการขนส่งทางบกวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับหนังสืออุทธรณ์
ถ้าไม่วินิจฉัยภายในเวลาดังกล่าวให้ถือว่าอธิบดีกรมการขนส่งทางบกวินิจฉัยไม่ให้พักใช้หรือเพิกถอน
ใบอนุญาตขับรถ คำสั่งของอธิบดีกรมการขนส่งทางบกให้เป็นที่สุด การอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลการบังคับตาม
คำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับรถ

3.10 บทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน พระราชบัญญัติการเดินเรือฯ และพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ กำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนทั้งโทษจำคุกและโทษปรับหนักเบาแตกต่างกันตามแต่ข้อหาที่กระทำความผิด แต่พระราชบัญญัติส่งเสริมฯ นั้นโดยเหตุที่เป็นกฎหมายส่งเสริมจึงกำหนดโทษไว้เฉพาะโทษปรับเท่านั้น ไม่มีโทษจำคุก

3.11 ในพระราชบัญญัติการเดินเรือฯ นั้น มีลักษณะเด่นประการหนึ่งซึ่งกำหนดไว้ในข้อบังคับกรมเจ้าท่า เกี่ยวกับการสอบความรู้ของผู้ทำการในเรือ พ.ศ. 2557 ลงวันที่ 4 กันยายน 2557 คือ ให้อธิบดีกรมเจ้าท่า แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการสอบและประเมินความรู้ความสามารถทำการในเรือขึ้นคณะหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายการสอบความรู้ จัดทำแผนการสอบความรู้ประจำปี ติดตามและประเมินผลการสอบความรู้ ทบทวนและเสนอให้มีการแก้ไขกฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ ให้ได้ตามมาตรฐานไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาและหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องตามที่อธิบดีกรมเจ้าท่ากำหนด ซึ่งในเรื่องนี้ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ และพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ ไม่ได้กำหนดไว้

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบการออกใบอนุญาตการประกอบอาชีพตามกฎหมายที่ศึกษา

การวางระบบการออกใบอนุญาต	พรบ. ส่งเสริมฯ	พรบ. การเดินเรือฯ	พรบ. รถยนต์
1. ชื่อเรียกของใบอนุญาต	✓	✓	✓
2. การกำหนดอาชีพหรือตำแหน่งงานที่ต้องมีใบอนุญาต	✓	✓	✓
3. การแบ่งระดับขั้นทักษะ ความรู้ ความสามารถ	✓	✓	
4. การกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต		✓	✓
5. การกำหนดหลักเกณฑ์การขอใบอนุญาต - การทดสอบ - การฝึกอบรม - ประสบการณ์	✓	✓ ✓ ✓	✓ ✓
6. ค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาต	✓	✓	✓
7. การกำหนดหลักเกณฑ์การขอใบอนุญาตของคนต่างด้าว		✓	✓
8. - การพักใช้ใบอนุญาต - การเพิกถอนใบอนุญาต - การสั่งงดไม่ให้ใช้ใบอนุญาต	✓	✓	✓ ✓
9. การอุทธรณ์ในกรณีการสั่งพักใช้ เพิกถอน และการงดไม่ให้ใช้ใบอนุญาต		✓	✓
10. บทกำหนดโทษ - โทษจำคุก - โทษปรับ	✓	✓ ✓	✓ ✓
11. แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการสอบและประเมินความรู้ความสามารถ		✓	

4. มาตรการและแนวทางในการพัฒนาระบบรับรองความรู้ความสามารถ

ดังได้กล่าวแล้วว่ากระบวนการรับรองความรู้ความสามารถตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2557 ได้เริ่มขับเคลื่อนแล้ว เพื่อให้ผู้ประกอบการอาชีพสาขาช่างไฟฟ้าภายในอาคารสามารถยื่นคำขอประเมินเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถได้ทันก่อนวันที่ 26 ตุลาคม 2559 ซึ่งเป็นวันที่กฎหมายมีผลบังคับใช้ และปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้พบกับประเด็นต่าง ๆ ทั้งที่เป็นปัญหอันเกิดจากบทบัญญัติของกฎหมายและปัญหอันเกิดขึ้นจากการบริหารจัดการ จากการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้ขอรับการประเมินจึงขอเสนอมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาระบบการรับรองความรู้ความสามารถ ดังนี้

4.1 ประเด็นผู้เข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไม่ผ่าน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพโดยการสั่งสมประสบการณ์ไม่ได้เป็นผู้จบการศึกษาสายอาชีพ หรือไม่ได้เป็นผู้รับการฝึกอาชีพของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เห็นว่าควรใช้วิธีการฝึกอบรมให้แก่บุคคลเหล่านี้ก่อนเมื่อผ่านอบรมแล้วจึงเข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติต่อไป

4.2 ประเด็นการกำหนดขอบเขตของงานในสาขาช่างไฟฟ้าภายในอาคารว่ามีลักษณะของการทำงานอย่างไรซึ่งจะถือว่าเป็นผู้ประกอบการอาชีพช่างไฟฟ้าภายในอาคาร เห็นว่าควรถือตามนิยามช่างไฟฟ้าภายในอาคารตามที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ สาขาอาชีพช่างไฟฟ้าภายในอาคาร ซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองที่ออกตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ซึ่งในข้อ 1 ได้กำหนดนิยามสาขาอาชีพช่างไฟฟ้าภายในอาคารไว้ดังนี้ “ข้อ 1 ในประกาศนี้สาขาอาชีพช่างไฟฟ้าภายในอาคาร หมายถึง ช่างซึ่งประกอบอาชีพในงานติดตั้งระบบไฟฟ้ากำลัง แรงดันไฟฟ้ากระแสสลับไม่เกิน 1,000 โวลต์ สำหรับระบบไฟฟ้า 1 เฟส หรือ 3 เฟส หรือใช้กับไฟฟ้ากระแสตรงไม่เกิน 1,500 โวลต์ และอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในอาคาร การแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องและการตรวจสอบระบบไฟฟ้า โดยสามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานซ่อมบำรุงการใช้เครื่องมือ การใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าภายในอาคาร และหลักการใช้ทั่วไปของเครื่องไฟฟ้าสำหรับใช้ในที่อยู่อาศัยได้ตามความสามารถในระดับชั้นที่กำหนดไว้

4.3 ประเด็นการประเมินเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถที่กฎหมายกำหนดให้การประเมินในส่วนของการวัดค่าทักษะฝีมือความรู้ความสามารถให้กระทำโดยการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ นั้น เห็นว่าควรกำหนดให้สามารถกระทำได้โดยการฝึกอบรมด้วย ซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหากรณีผู้เข้าทดสอบ

มาตรฐานเป็นผู้ประกอบอาชีพที่มาจากการจากการสั่งสมประสบการณ์ไม่ได้จบจากการศึกษาสายอาชีพได้ด้วย ซึ่งวิธีการนี้ก็สอดคล้องกับการออกใบอนุญาตการประกอบอาชีพตามพระราชบัญญัติการเดินเรือฯ และพระราชบัญญัติรถยนต์ ตลอดจนวิธีการออกใบอนุญาต (License) ในกฎหมายของต่างประเทศ ด้วยการเพิ่มช่องทางการประเมินโดยการฝึกอบรมนี้สามารถกระทำได้โดยการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ลำดับรอง คือ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ในการยื่นคำขอ การประเมิน การออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ อายุหนังสือรับรองความรู้ ความสามารถ และการออกใบแทนหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ

4.4 ประเด็นอายุของหนังสือรับรองความรู้ความสามารถที่กฎหมายลำดับรองที่ออก ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ กำหนดให้มีอายุ 3 ปี ซึ่งมีเสียงสะท้อนว่าน้อยเกินไป เป็นผลให้เป็นภาระ แก่ผู้ประกอบการที่จะต้องดำเนินการขอใบรับรองใหม่ในช่วงระยะเวลาที่เร็วเกินไป ตลอดจนต้องเสีย ค่าธรรมเนียมใหม่ เรื่องนี้เห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายลำดับรอง เพิ่มอายุใบรับรองออกไปเป็น 5 ปี เท่ากับอายุของผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมินตามกฎหมายนี้ และสอดคล้องกับอายุใบอนุญาตในกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะมีอายุ 5 ปี เช่น ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ กรณีการต่ออายุจากใบอนุญาตขับรถ ชั่วโมง 2 ปี เป็น 5 ปี หรือตามพระราชบัญญัติการเดินเรือฯ ที่กำหนดให้ประกาศนียบัตรสำหรับ คนถือท้ายเรือมีอายุ 3 ปี ตำแหน่งอื่นนอกนั้นให้มีอายุ 5 ปี

4.5 ประเด็นคนต่างด้าวจะขอหนังสือรับรองความรู้ความสามารถตามพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ ได้หรือไม่ เรื่องนี้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ มิได้กำหนดไว้ชัดเจน แต่ไม่มีข้อกำหนดเรื่องคุณสมบัติ ของผู้ยื่นคำขอว่าต้องมีสัญชาติไทยเท่านั้น ดังนั้นคนต่างด้าวสามารถยื่นคำขอเพื่อเข้าประเมินความรู้ ความสามารถได้ นอกจากนี้ยังมีประเด็นว่าใบ License ที่ได้รับตามกฎหมายของประเทศอื่นนั้นจะมาใช้ ในประเทศไทยได้หรือไม่ หรือหนังสือรับรองความรู้ความสามารถของประเทศไทยจะไปใช้ในประเทศอื่น ๆ ได้หรือไม่ ซึ่งสองประเด็นหลังนี้เห็นว่าขณะนี้กฎหมายไม่ได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ กรณีใบ License ของต่างประเทศจึงยังไม่สามารถมาใช้ประกอบอาชีพในประเทศไทยได้ ส่วนหนังสือรับรองความรู้ ความสามารถของไทยจะนำไปใช้ในประเทศอื่นได้หรือไม่ก็ต้องไปเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย ของประเทศนั้น ๆ ว่ากำหนดไว้อย่างไร ในส่วนผู้ขอรับการประเมินเห็นว่าเรื่องของอาชีพควบคุมนี้ เป็นเรื่องสากลที่ประเทศเจริญแล้วจะกำหนดให้ต้องมีใบอนุญาตในการประกอบอาชีพในสาขาอาชีพที่สำคัญ อันเป็นการคุ้มครองสาธารณะ ดังนั้นจึงควรเพิ่มข้อกำหนดในกรณีดังกล่าวนี้ไว้ในกฎหมายให้เกิดความชัดเจน

เช่นเดียวกับที่มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการเดินเรือฯ และพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ ดังที่ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบไว้แล้ว

4.6 ประเด็นเรื่องค่าธรรมเนียมการประเมินและค่าทดสอบซึ่งตามมาตรา 27 (3/1) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ กำหนดให้ต้องส่งเข้าเป็นรายได้ของกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานนั้น ผู้ขอรับการประเมินเห็นว่ามาตรการระยะสั้นควรดำเนินการตามแนวทางที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้มีหนังสือที่ รง 0411/04936 ลงวันที่ 21 เมษายน 2558 หรือไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือที่ นร 0910/92 ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2558 ตอบข้อหารือประเด็นค่าธรรมเนียมหรือค่าทดสอบที่จัดเก็บได้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

“เงินค่าธรรมเนียมหรือค่าทดสอบที่จัดเก็บได้ “ ตามที่บัญญัติไว้ใน (3/1) ของมาตรา 27 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 จึงหมายถึงเงินที่กองทุนเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าทดสอบจากศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถหรือศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ซึ่งการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมหรือค่าทดสอบนั้น ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถหรือศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานสามารถหักจำนวนเงินอันเป็นค่าใช้จ่ายของการดำเนินการออกก่อนการนำส่งเงินให้แก่กองทุน บพัญัตติ (3/1) จึงมิได้เป็นบพัญัตติบังคับให้ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถหรือศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานต้องส่งเงินค่าธรรมเนียมหรือค่าทดสอบเต็มตามจำนวนที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานให้แก่กองทุน และเพื่อให้การส่งเงินเข้ากองทุนในกรณีนี้เป็นไปอย่างมีหลักเกณฑ์ คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานจึงต้องอาศัยอำนาจตามมาตรา 27 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การรับเงินค่าธรรมเนียมหรือค่าทดสอบจากผู้ดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ทั้งที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชนตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 และศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถกลางหรือศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) ที่เป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 26/13 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 เพื่อกำหนดจำนวนเงินที่จะจัดเก็บเข้ากองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานได้หลังจากที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนนั้นได้หักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สำหรับ

การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ประสงค์ให้หน่วยงานของรัฐอื่นที่ไม่ใช่กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และหน่วยงานเอกชนเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน หรือศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถด้วย”

นอกจากนี้ผู้ขอรับการประเมินยังเห็นว่าในระยะยาวควรปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ มาตรา 27 (3/1) จากที่กำหนดไว้ว่า “ค่าธรรมเนียมหรือค่าทดสอบที่จัดเก็บได้ตามพระราชบัญญัตินี้” แก้ไขเป็น “ค่าธรรมเนียมหรือค่าทดสอบที่**กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน**จัดเก็บได้ตามพระราชบัญญัตินี้” คือเน้นเฉพาะที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานจัดเก็บได้เท่านั้นที่จะต้องส่งเข้ากองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน กรณีศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถหรือศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานภาครัฐอื่นหรือภาคเอกชนจัดเก็บได้ไม่ต้องส่งเข้ากองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. สรุป

การวางระบบการรับรองความรู้ความสามารถตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 เป็นกฎหมายที่ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 มีหลักการที่สำคัญใน 3 ประการ คือ 1. เพื่อการคุ้มครองความปลอดภัยต่อสาธารณะ 2. ยกระดับทักษะ ฝีมือ ความรู้ความสามารถของผู้ประกอบอาชีพและ 3. ยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบอาชีพ ด้วยการจ่ายค่าจ้างตามความสามารถ (ค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน) ทั้งนี้โดยกำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานสามารถออกประกาศสาขาอาชีพตำแหน่งงานหรือลักษณะงานที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะหรือต้องใช้ผู้มีความรู้ความสามารถซึ่งต้องดำเนินการโดยผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ทั้งนี้ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เว้นแต่สาขาอาชีพตำแหน่งงานหรือลักษณะงานใดที่มีองค์กรตามกฎหมายควบคุมแล้วให้อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ในเรื่องของอาชีพควบคุมนี้มีมานานแล้วในต่างประเทศทั้งในสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ออสเตรเลีย แม้ในเอเชียก็มีแล้วเช่นกัน โดยเจตนารมณ์ก็มีหลักการเช่นเดียวกับประเทศไทย แต่ในระบบการขับเคลื่อนอาจมีรายละเอียดที่แตกต่างกันบ้าง สำหรับประเทศไทยนั้นที่ผ่านมาทั้งเรื่องวิชาชีพควบคุมและอาชีพควบคุม ในส่วนของวิชาชีพควบคุมจะมีองค์กรตามกฎหมายควบคุมกำกับดูแล เช่น วิศวกรอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาวิศวกร ตามพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 สถาปนิกอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถาปนิก ตามพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 หรือแพทย์อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของแพทยสภา ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 ฯลฯ เป็นต้น นอกจากนี้ในส่วนของอาชีพควบคุมที่จะต้องมิใช่ใบอนุญาตจึงจะทำงานได้ เช่น ตำแหน่งนายเรือ ตันหน สร้าง ใต้ก่ง คนถือท้ายเรือ ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 ต้องเป็นผู้ที่ผ่านการทดสอบความรู้และได้รับประกาศนียบัตรรับรองความรู้ความสามารถจึงจะทำงานนั้นได้ และตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ผู้ขับรถต้องได้รับใบอนุญาตขับรถจึงจะขับรถได้ ไม่ว่าจะเป็นรถส่วนบุคคลหรือรถยนต์สาธารณะก็ตาม

การขับเคลื่อนระบบการรับรองความรู้ความสามารถ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 อยู่ในการกำกับดูแลของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กฎหมายดังกล่าวนี้ให้อำนาจ

ในการกำกับดูแลอาชีพควบคุมที่กว้างขวางกว่ากฎหมายฉบับอื่น กล่าวคือรัฐมนตรีสามารถออกประกาศกำหนดสาขาอาชีพที่จะควบคุมได้ค่อนข้างจะกว้างขวาง หากพิจารณาโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานแล้วเห็นว่าสาขาอาชีพ หรือตำแหน่งงานหรือลักษณะงานใดที่เป็นอันตรายต่อสาธารณะหรือต้องใช้ผู้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการและไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายอื่นแล้ว และคณะรัฐมนตรีเห็นชอบก็สามารถออกประกาศเป็นอาชีพควบคุมได้ ซึ่งในขณะนี้ได้ออกประกาศกระทรวงแรงงานกำหนดให้สาขาอาชีพช่างไฟฟ้าภายในอาคารเป็นสาขาแรกที่ผู้จะประกอบอาชีพได้ต้องได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถก่อน โดยจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 26 ตุลาคม 2559 โดยในช่วงที่ผ่านมากรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้เตรียมการรองรับการรับรองความรู้ความสามารถแล้วในทุกเรื่องที่ต้องดำเนินการ

โดยเหตุที่หลักการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 เป็นเรื่องใหม่สำหรับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ดังนั้นระบบการขับเคลื่อนที่วางไว้จึงมีบางเรื่องที่ยังไม่สมบูรณ์ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจเนื่องมาจากโดยตัวกฎหมายหรืออาจเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ จากการศึกษาระบบการออกใบอนุญาตการประกอบอาชีพของต่างประเทศและกฎหมายที่ใกล้เคียงของประเทศไทยเห็นว่ามาตรการและแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาระบบการรับรองความรู้ความสามารถ มีดังต่อไปนี้

1.1 ปัญหาการประเมินเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถในส่วนการวัดค่าทักษะฝีมือความรู้ ความสามารถที่จะต้องผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาตินั้น ผู้ที่ทดสอบไม่ผ่านส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่ไม่ได้สำเร็จจากการศึกษาสายอาชีพ หรือไม่ใช้ผู้รับการฝึกจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน แต่เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพโดยการสั่งสมประสบการณ์ กรณีนี้ควรแก้ไขโดยการจัดให้มีการฝึกอบรมให้ก่อน เมื่อผ่านการอบรมแล้วจึงเข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติต่อไป

1.2 ประเด็นการกำหนดขอบเขตของงานสาขาช่างไฟฟ้าภายในอาคารว่ามีลักษณะของงานอย่างไร จึงจะถือว่าเป็นผู้ประกอบอาชีพช่างไฟฟ้าภายในอาคาร เห็นว่าควรถือตามนิยามคำว่าช่างไฟฟ้าภายในอาคารตามที่กำหนดความหมายไว้ในประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ สาขาอาชีพช่างไฟฟ้าภายในอาคาร

1.3 การประเมินเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ในส่วนของกาวัดค่าทักษะฝีมือความรู้ ความสามารถที่กฎหมายปัจจุบันกำหนดให้ดำเนินการโดยการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติเท่านั้น เห็นว่าควรเพิ่มช่องทางประเมินโดยการฝึกอบรมได้ด้วย ซึ่งจะเป็นการแก้ไขปัญหากรณีผู้ประกอบอาชีพ

ที่มาจากการสั่งสมประสบการณ์ที่มักจะไม่ผ่านการทดสอบได้ด้วย การเพิ่มช่องทางการประเมินในกรณีนี้ จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายลำดับรอง คือ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการยื่นคำขอ การประเมิน การออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ และการออกไปแทนหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ

1.4 ประเด็นอายุของหนังสือรับรองความรู้ความสามารถที่กฎหมายลำดับรองที่ออกตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมฯ กำหนดให้มีอายุ 3 ปี และมีผู้เห็นว่ากำหนดไว้น้อยเกินไป เป็นภาระแก่ผู้ประกอบการอาชีพที่จะต้อง ดำเนินการขอใบรับรองใหม่ในช่วงระยะเวลาที่เร็วเกินไป และต้องเสียค่าธรรมเนียมการขอใหม่ เห็นควร ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายลำดับรองเพิ่มอายุใบรับรองออกไปเป็น 5 ปี เท่ากับอายุของผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมิน

1.5 ประเด็นของคนต่างด้าวจะขอหนังสือรับรองความรู้ความสามารถตามพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ ได้หรือไม่ เห็นว่าตามพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ มิได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอว่าต้องเป็นคนสัญชาติ ไทยเท่านั้น ดังนั้นคนต่างด้าวจึงสามารถยื่นคำขอประเมินเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถได้ แต่เพื่อให้เกิดความชัดเจนควรปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ เพื่อกำหนดบทบัญญัติในประเด็น ดังกล่าวให้เกิดความชัดเจน

1.6 กรณีใบ License ที่ได้รับตามกฎหมายของประเทศอื่นจะมาใช้ในประเทศไทยได้หรือไม่ และหนังสือ รับรองความรู้ความสามารถที่ออกตามพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ จะนำไปใช้ในประเทศอื่น ๆ ได้หรือไม่ ทั้งสองประเด็นนี้เห็นว่าขณะนี้พระราชบัญญัติส่งเสริมฯ ไม่ได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ ใบ License ของต่างประเทศ จึงไม่สามารถมาใช้ประกอบอาชีพในสาขาที่รัฐมนตรีประกาศในประเทศไทยได้ ส่วนหนังสือรับรองความรู้ ความสามารถของไทยจะนำไปใช้ประกอบอาชีพในประเทศอื่นได้หรือไม่ ต้องเป็นไปตามข้อกำหนด ของกฎหมายของประเทศนั้น ๆ

1.7 ประเด็นเรื่องค่าธรรมเนียมการประเมินและค่าทดสอบซึ่งตามมาตรา 27 (3/1) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ กำหนดให้ต้องส่งเข้าเป็นรายได้ของกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานนั้น เห็นว่า มาตรการในระยะสั้นควรดำเนินการตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ตอบข้อหารือ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยสรุปว่า มาตรา 27 (3/1) มิได้บังคับให้ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ หรือศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานต้องส่งเงินค่าธรรมเนียมหรือค่าทดสอบเข้ากองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน เต็มจำนวน คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานจึงสามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา 27 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ ออกระเบียบกำหนดจำนวนเงินที่จะเก็บเข้ากองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานหลังจาก

ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) หรือศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานของรัฐอื่นหรือเอกชนได้หักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สำหรับการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวแล้ว และมาตรการระยะยาวเห็นว่าควรปรับแก้พระราชบัญญัติส่งเสริมฯ มาตรา 27 (3/1) ให้เกิดความชัดเจนว่าให้ส่งเงินค่าธรรมเนียมหรือค่าทดสอบเข้ากองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานเฉพาะที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานจัดเก็บได้เท่านั้น

2. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผู้ขอรับการประเมินเห็นว่ามีความแตกต่าง ๆ ที่สมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงขอเสนอแนะมาตรการและแนวทางในการพัฒนาระบบการรับรองความรู้ความสามารถ ดังนี้

2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(1) วางระบบการกำกับดูแล ติดตามการดำเนินงานของ**ผู้ดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน** ผู้ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ให้เป็นระบบที่สมบูรณ์ครอบคลุมถึงการดำเนินงานของผู้ดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานที่เป็นหน่วยงานภาครัฐอื่นหรือภาคเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานด้วย ปัจจุบันการดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานมีการรายงานเข้าสู่ระบบสารสนเทศเฉพาะที่เป็นงานดำเนินการของหน่วยงานกรมพัฒนาฝีมือแรงงานเท่านั้น แต่การดำเนินงานของผู้ดำเนินการทดสอบที่เป็นเครือข่ายของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานยังไม่ได้มีการรายงานเข้าสู่ระบบจึงขาดตัวเลขในส่วนนี้ที่จะวางแผนหรือแก้ไขปัญหาการทดสอบมาตรฐาน ซึ่งจะเชื่อมโยงไปถึงการขยายสาขาอาชีพที่รัฐมนตรีจะประกาศกำหนดให้เป็นสาขาอาชีพที่จะต้องมียุทธศาสตร์รับรองความรู้ความสามารถต่อไป จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางระบบให้เอกชนต้องรายงานผลการดำเนินงานในเรื่องนี้เข้าสู่ระบบต่อไป

(2) การควบคุมกำกับดูแลการดำเนินงานของ**ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ** ซึ่งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ ให้อำนาจอธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงานในการกำกับดูแล และคณะกรรมการส่งเสริมฯ ได้ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การรายงานเป็นเอกสาร ซึ่งขณะนี้กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้มีการแจ้งภาคเอกชนในการพัฒนาระบบเสนอรับกระบวนการออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ผู้ขอรับการประเมินเห็นว่าควรวางระบบให้ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) คือ ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถที่เป็นหน่วยงานภาครัฐอื่นและภาคเอกชนสามารถรายงานผ่านระบบสารสนเทศได้ด้วยเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการติดตามประเมินผล แก้ไขปัญหาอุปสรรค และเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการขยายสาขาอาชีพที่จะต้องมียุทธศาสตร์รับรองความรู้ความสามารถต่อไป

(3) เพื่อให้การดำเนินการรับรองความรู้ความสามารถเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรให้หน่วยงานของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานที่มีหน้าที่ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ประเมินความรู้ความสามารถ จัดทำแผนการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน แผนการประเมินความรู้ความสามารถ การขึ้นทะเบียนผู้ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน การขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมินความรู้ความสามารถ แผนการขยายเครือข่ายผู้ดำเนินการทดสอบและศูนย์ประเมินตามมาตรา 26/4 (2) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ มายังกรมพัฒนาฝีมือแรงงานทุกเดือน

(4) ให้สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเร่งขยายเครือข่ายผู้ดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถตามมาตรา 26/4 (2) เพื่อช่วยในการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ และประเมินความรู้ความสามารถให้แก่ผู้ประกอบการอาชีพสาขาช่างไฟฟ้า ภายในอาคาร ซึ่งปัจจุบันมีประมาณ 17,000 คน ให้ทันวันที่ 26 ตุลาคม 2559 ซึ่งเป็นวันที่กฎหมายมีผลบังคับใช้

(5) ปัจจุบันรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานได้ออกประกาศกำหนดสาขาอาชีพช่างไฟฟ้า ภายในอาคารเป็นสาขาที่ผู้ประกอบการอาชีพนี้ต้องผ่านการประเมินเพื่อให้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถก่อนจึงจะประกอบอาชีพนี้ได้ แต่ในทางความเป็นจริงยังมีสาขาอาชีพอื่น ตำแหน่งงานอื่น หรือลักษณะงานอื่นที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะ ซึ่งก็จำเป็นต้องดำเนินการโดยผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถเช่นกัน ดังนั้นกรมพัฒนาฝีมือแรงงานจึงควรได้มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล เตรียมการวางแผนที่จะประกาศเพิ่มสาขาอาชีพที่จะให้ความคุ้มครองสาธารณะให้กว้างขวางขึ้นต่อไป

(6) วันที่ 26 ตุลาคม 2559 เป็นวันที่ประกาศกระทรวงแรงงานกำหนดสาขาอาชีพช่างไฟฟ้าภายในอาคารจะมีผลใช้บังคับ ซึ่งหมายความว่าผู้ที่ประกอบอาชีพช่างไฟฟ้าภายในอาคารโดยไม่มีหนังสือรับรองความรู้ความสามารถจะมีความผิดตามกฎหมาย โดยมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท และหากผู้ประกอบการใดจ้างผู้ไม่มีหนังสือรับรองความรู้ความสามารถเข้าทำงานมีโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท และกระทรวงแรงงานได้มีคำสั่ง ที่ 111/2558 ลงวันที่ 9 เมษายน 2558 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 และกลุ่มงานกฎหมายได้จัดทำคู่มือตรวจ แบบฟอร์มการตรวจ และการรายงานแล้ว จึงควรจัดให้มีการฝึกอบรมแก่พนักงานตรวจเพื่อให้ทราบและเข้าใจแนวทาง ขั้นตอนการตรวจ การบันทึกการรายงาน การชี้แจงข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ให้แก่ผู้ประกอบการอาชีพและเจ้าของ

สถานประกอบกิจการ มีการวางแผนการตรวจ การตรวจติดตาม และการรายงานผลการตรวจ ทั้งนี้เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

(7) เพื่อให้การดำเนินการรับรองความรู้ความสามารถบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ควรผลักดันให้สำนักรับรองความรู้ความสามารถซึ่งเป็นหน่วยงานภายในที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานจัดตั้งขึ้นเพื่อรับผิดชอบภารกิจการรับรองความรู้ความสามารถตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 นั้น ให้ได้รับการกำหนดให้เป็นหน่วยงานที่ถูกต้องปรากฏชื่อในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ ทั้งนี้เพราะภารกิจที่รับผิดชอบนี้เป็นภารกิจที่กำหนดโดยกฎหมาย เป็นเรื่องของการบริการประชาชนที่จะต้องทำการประเมินเพื่อออกหนังสือรับรองความรู้ความสามารถแก่ผู้ประกอบการอาชีพ และในอนาคตจะต้องมีการขยายสาขาอาชีพที่จะประกาศเพิ่มอีก จึงถือว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควร และหากเป็นหน่วยงานที่ปรากฏชื่อในกฎกระทรวงแล้ว จะเป็นฐานในการขออัตรากำลังและงบประมาณเพื่อให้การบริหารงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

(1) แต่งตั้งคณะทำงานกำกับการดำเนินงานระบบประเมินความรู้ความสามารถ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการประเมินความรู้ความสามารถ วางแผนการดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน กำหนดตัวชี้วัด แก้ไขปัญหา อุปสรรค ซึ่งอาจรวมถึงการปรับปรุงแนวทางการประเมินความรู้ความสามารถ เพื่อให้ระบบการประเมินความรู้ความสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม

(2) แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาสรุปประเด็นที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง ทั้งประเด็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขทั้งในส่วนพระราชบัญญัติส่งเสริมฯ และในส่วนที่เป็นกฎหมายลำดับรอง และเร่งดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามมติคณะทำงาน เพื่อพัฒนาระบบการรับรองความรู้ความสามารถให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสม สอดคล้องกับระบบสากล ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

(3) แต่งตั้งคณะทำงานผลักดันโครงสร้างสำนักรับรองความรู้ความสามารถให้เป็นหน่วยงานที่ปรากฏในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ และกำหนดโครงสร้างอัตรากำลังของสำนักรับรองความรู้ความสามารถ ตลอดจนวางอัตรากำลังที่เหมาะสมให้แก่สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติในพื้นที่ให้ครอบคลุมครบถ้วนตามภารกิจ

(4) แต่งตั้งคณะทำงานซึ่งมีองค์คณะจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่าง ๆ จากทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรอาชีพเพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเตรียมการวางแผนประกาศเพิ่มสาขาอาชีพควบคุมที่จะต้องดำเนินการ

โดยผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ เพื่อขยายความคุ้มครองแก่สาธารณะให้กว้างขวางออกไป

(5) จัดทำโครงการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน พนักงานตรวจเพื่อบังคับการ ให้เป็นไปตามกฎหมายการดำเนินการเปรียบเทียบปรับ ให้มีความรู้ความเข้าใจแนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง ตรงกัน เพื่อให้ทุกคนเกิดความมั่นใจว่าจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(6) จัดโครงการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายทั้งผู้ประกอบอาชีพ ผู้ประกอบกิจการ องค์กรอาชีพต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ เจตนารมณ์ ของกฎหมาย แนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การยอมรับข้อกำหนดของกฎหมาย ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงแรงงาน. เสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ. หนังสือด่วนที่สุด
ที่ รง 0416/5305 ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2548

กระทรวงแรงงาน. คำแถลงของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานต่อคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอ
คณะรัฐมนตรี คณะที่ 3. เรื่องร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ.

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. แผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (พ.ศ. 2555 – 2559)

ข้อบังคับกรมเจ้าท่าเกี่ยวกับการสอบความรู้ของผู้ทำการในเรือ พ.ศ. 2557 ลงวันที่ 4 กันยายน 2557

ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่องอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ (ฉบับที่ 3) ลงวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2555

ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่องอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ (ฉบับที่ 4) ลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์
พ.ศ. 2557

ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่องอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ (ฉบับที่ 5) ลงวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2559

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (บนอินเทอร์เน็ต)

ผู้จัดการออนไลน์. เปิด 10กรอบยุทธศาสตร์ “สภาพัฒน์” เดินหน้าแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม ฉบับที่ 12
ยุค คสช. เน้น “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”. เข้าถึงได้ที่ <http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9580000140032>

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี (วันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557). เข้าถึงได้ที่
<http://www.cabinet.thaigov.go.th/bb-main31.htm>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) เข้าถึงได้ที่ <http://www.nesdb.go.th/Portals/o/news/p11/plan11.pdf>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Kleiner, M.M. (2006). Licensing Occupations: Ensuring Quality or Restricting Competition?. Upjohn Institute Press. Retrived from http://research.upjohn.org/up_press/18/ [2016, April 15]
- Kleiner, M.M. (2015). Reforming Occupational Licensing Policies. Brookings. Retrieved from https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/THP_KleinerDiscPaper_final.pdf [2016, May 2]
- Koumenta, M., Humphris, A., Kleiner, M., and Pagliero, M. Occupational Regulation in the EU and UK: Prevalence and Labour Market Impacts. Queen Marry University of London, 2014. Retrived from https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/343554/bis-14-999-occupational-regulation-in-the-EU-and-UK.pdf [2016, May 5]

ภาคผนวก